Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Medzev na roky 2023 – 2029

Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto
Rozširovať a napĺňať vnútorný potenciál územia mesta, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci mesta.

Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých
Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti mesta.
Zvýšiť atraktívnosť mesta a zlepšiť kvalitu života pre jeho obyvateľov a návštevníkov.

Prioritná oblasť 3: Eko mesto
Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov mesta a návštevníkov.
Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia.

Mesto Medzev

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA MEDZEV

„Novovytvorený“

Plánovacie obdobie	2023 - 2029
Schvaľovací orgán	Mestské zastupiteľstvo mesta Medzev
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktoré sa dokument spracováva	Mesto Medzev
Dátum schvaľovania	03/2023
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	**Zadávateľ tvorby stratégie**: Mgr. Ing. Radoslav Gedeon, primátor mesta **Gestor tvorby stratégie**: Mgr. Ing. Radoslav Gedeon, primátor mesta **Koordinátor tvorby stratégie**: Mgr. Judita Spišáková, externý manažment
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Mgr. Ing. Radoslav Gedeon, primátor mesta, primator@medzev.sk
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Mgr. Judita Spišáková, externý manažment, spisakovajudita@gmail.com
Tím pre koordináciu participatívnej tvorby PHRSR	Poslanci mestského zastupiteľstva: Ing. Gabriel Böhm – zástupca primátora Ing. Rajmund Antl Mgr. Miroslava Quallichová Mgr. Michaela Jančov Schürger Mgr. Michaela Frantzová Ivo Štefanovie Erik Kováč Valentín Palačik Matej Levay Kristián Göbl Marcel Klempár
Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie	https://www.medzev.sk/

1. Základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)		
1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR		Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017.
1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR		PHRSR bude schvaľovaný Mestským zastupiteľstvom mesta Medzev.
1.1.3. Partneri	**Dotknutá verejnosť**	Verejnosť, ktorá má aktívny záujem o tvorbu PHRSR. - fyzické a právnické osoby dotknuté procesom tvorby a implementácie PHRSR, konkrétne: - fyzické osoby staršie ako 18 rokov, - právnické osoby, - občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k návrhu strategického dokumentu.
	Hlavní aktéri rozvoja	Všetci obyvatelia mesta, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii: - obyvatelia mesta, fyzické a právnické osoby so sídlom v meste Medzev.
	Hlavní sociálno-ekonomickí partneri	Všetci obyvatelia mesta, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii: - obyvatelia mesta, - fyzické a právnické osoby, vrátane podnikateľských subjektov, miestnej MŠ, ZŠ, ZUŠ, SOŠ.
1.2. Obsahové východiská		
1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR		Mesto Medzev identifikovalo nasledovné okruhy problémov a impulzov pre spracovanie aktualizácie resp. nového PHRSR: - **skvalitnenie a zefektívnenie zavedeného systému strategického riadenia rozvoja mesta**, s cieľom priblížiť sa k občanovi (vypočuť jeho potreby vedúce ku kvalitnejšiemu životu v meste), pretože mesto Medzev má mimoriadny záujem o zavedenie riadenia, ktoré je bližšie občanom; - **politický dôvod** - záujem zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity v meste, - **legislatívny dôvod** - povinnosť vyplývajúca zo zákona a ďalších právnych noriem; - **vplyv zmeny vonkajších podmienok rozvoja** napr. nová Národná stratégia regionálneho rozvoja

	Slovenskej republiky, Partnerská dohoda s Európskou úniou pre nové programové obdobie, ako aj medzinárodné dohody ako napríklad Agenda 2030, akčné plány iniciované subjektmi územnej spolupráce a zároveň schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv); - **zistenie, že existujúce PHRSR, už neriešia aktuálne výzvy a problémy**; - splnenie podmienok pre **prístup k finančným zdrojom, prípadne iným rozvoj podporujúcim zdrojom;** - možnosť nového prístupu k riešeniu problémov mesta - tzv. **smart prístup**.
1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúrácie stratégie PHRSR	**Územie mesta Medzev** - ako samostatný územný a správny celok, kde jeho základnou úlohou, a to nielen pre potreby tohto PHRSR, bude starostlivosť a všestranný rozvoj o územie a o potreby jeho obyvateľov.
1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov	**V rámci primárnej analýzy mesta Medzev** prebehne pre účely spracovania PHRSR aj zhodnotenie relevantnosti existujúcich nadradených a súvisiacich strategických dokumentov, zhodnotenie doteraz zrealizovaných stratégií, politík a koncepcií implementovaných na všetkých úrovniach, vrátane definovania príležitosti a konkurenčných potenciálov a limitov územnej samosprávy mesta v kontexte jeho okolia. **PHRSR mesta Medzev bude nadväzovať najmä na:** - Integrovanú územnú stratégiu samosprávneho kraja, pod ktorú mesto spadá - Národnú stratégiu regionálneho rozvoja SR - Koncepciu územného rozvoja Slovenska - Partnerskú dohodu medzi EÚ a SR na roky 2021 – 2027 - Agendu 2030 - Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022 - Víziu a stratégiu rozvoja Slovenska do roku 2030 – Slovensko 2030 - Stratégiu rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 - Stratégia 2030 - Stratégiu CLLD MAS Rudohorie, o.z.
1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR	**Etapa 1**.– Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác **Obdobie:** 01/2023 - 02/2023

Popis etapy:
Cieľom tejto fázy je predovšetkým zistiť, či je potrebné spracovať PHRSR a na akej hierarchickej úrovni, alebo postačí pripraviť iba jeho aktualizáciu. Obsahom fázy je vykonanie predbežných analýz, ktoré jednoznačnejšie vymedzujú výzvy, problémy, či impulzy, zmapujú ich obsah a rozsah a overia, nakoľko je možné danú výzvu alebo problém riešiť v rámci už jestvujúceho PHRSR, prípadne je potrebné PHRSR aktualizovať alebo spracovať nový PHRSR.
Výstupom prvej fázy je vytvorenie zadania, aktivácia či vytvorenie kapacít, a plán postupu tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie.

Etapa 2. – Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie
Obdobie: 02/2023

Popis etapy: Cieľom Fázy 2 je vypracovanie podkladov a následné ich spracovanie do Zámeru PHRSR, ktorý slúži na zabezpečenie kompetentného schvaľovania potreby vypracovania nového PHRSR, resp. jeho aktualizácie tak, aby prebehol efektívne a bol zárukou kvalitného spracovania strategického dokumentu a vytvoril predpoklady pre úspešnú implementáciu.
Po schválení zámeru PHRSR zo strany Zadávateľa a za zabezpečeného finančného krytia v rozpočte sa bude môcť pristupovať ku tvorbe nového PHRSR alebo jeho aktualizácii.

Konkrétne kroky etapy:
Krok 2.1. Personálne zabezpečenie - zostavenie prípravného tímu.
Krok 2.2. Organizácia prípravných prác.
Krok 2.3. Detailnejšia analýza potreby a impulzov na spracovanie, resp. aktualizáciu PHRSR.
Krok 2.4. Analýza možností reakcie na potrebu a impulzy pre spracovanie PHRSR, resp. jeho aktualizáciu, návrh rozhodnutia o postupe, charaktere a obsahovom zameraní.
Krok 2.5. Návrh cieľového zamerania/predbežnej vízie PHRSR (resp. jeho aktualizácie).
Krok 2.6. Predbežná identifikácia kľúčových partnerov a ich postavenia pre proces participácie pri spracovaní a

implementácii PHRSR a ich polohy v participatívnom procese tvorby a implementácie PHRSR.
Krok 2.7. Návrh koordinačnej štruktúry procesu tvorby PHRSR.
Krok 2.8. Návrh postupu a harmonogramu participatívnej tvorby a schvaľovania PHRSR.
Krok 2.9. Odhad potreby zdrojov (ľudských, finančných, dátových, iných) pre tvorbu PHRSR, resp. jeho aktualizáciu a návrh rozpočtu.
Krok 2.10. Vytvorenie Plánu riadenia rizík tvorby stratégie.

Etapa 3. – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR
Obdobie: 02/2023

Popis etapy: Inventarizačná, analytická a prognostická fáza je prvou časťou tvorby samotného PHRSR nadväzujúc na výstupy prípravných prác v 4 polohách:

- definície kľúčového zamerania/vízie a hlavného cieľa,
- definície kľúčových výziev, problémov, impulzov a možných riešení,
- súboru identifikovaných zdrojov zozbieraných, zhodnotených a sprístupnených informácií,
- definície postupu spracovania a identifikácie partnerov pre tvorbu a implementáciu stratégie.

Cieľom aktivity je: doplniť znalostnú bázu tak, aby boli identifikované nielen výzvy, problémy a impulzy doterajšieho, ale aj očakávateľného vývoja relevantné pre mesto, ale predovšetkým identifikované všetky vnútorné (prírodné, sociálne, ekonomické, technické, procesné) potenciály a zdroje budúceho vývoja.

Etapa 4. – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR
Obdobie: 03/2023

Popis etapy: Obsahom tejto fázy tvorby stratégie je spresnenie vízie a hlavného cieľa a určenie priorít a strategických cieľov PHRSR opierajúc sa o výstupy prípravnej, inventarizačnej, analytickej a prognostickej fázy.
S ohľadom na možnosť čerpania zdrojov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ je nutné, aby boli priority a

strategické ciele PHRSR mesta Medzev priamo naviazané na priority a ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, priority a ciele definované v Partnerskej dohode medzi EÚ a SR a ďalších programových dokumentoch pre čerpanie EŠIF na obdobie 2023 - 2029.

Kroky tejto fázy sa dajú rozdeliť na dve časti. **V prvej časti** (kroky 4.1. a 4.2. Metodiky tvorby PHRSR) ide o overenie, modifikáciu resp. doplnenie vízie, hlavného cieľa, definovanie priorít a strategických cieľov.

V druhej časti (kroky 4.3. až 4.5. Metodiky tvorby PHRSR) sa definuje stratégia pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priority a strategické ciele PHRSR, ktoré tvoria jadro PHRSR.

Etapa 5. – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov
Obdobie: 03/2023

Popis etapy: V tejto fáze sa identifikuje strategický prístup, postup a nástroje (opatrenia, aktivity, programy a projekty) akými sa v časovej následnosti a priestorovej súvislosti realizujú jednotlivé kroky stratégie. Cieľom tejto fázy je navrhnúť vlastnú stratégiu, ktorou dosiahne naplnenie celého systému počínajúc víziou až po systém cieľov PHRSR.

Etapa 6. – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR
Obdobie: 03/2023

Popis etapy: Cieľom tejto fázy je vypracovať podrobný plán implementácie stratégie obsiahnutej v PHRSR. Podrobný plán implementácie stratégie je integrálnou súčasťou PHRSR a definuje predovšetkým:

- časový harmonogram implementácie stratégie a v jeho rámci konkrétne úlohy pre implementáciu navrhovaných nástrojov vrátane subjektov zodpovedných za ich splnenie a určenie výstupov realizácie týchto úloh, ktorý je reprezentovaný akčným plánom implementácie;
- implementačnú štruktúru vrátane systému riadenia implementácie PHRSR, v ktorej musí byť predovšetkým presne definovaná úloha jednotlivých subjektov zapojených do

	realizácie PHRSR, pravidlá a procesy riadenia implementácie stratégie a plán riadenia rizík; - systém monitorovania a transparentného hodnotenia a napĺňania cieľov stratégie, ktoré zapracovávajú; - plán využitia zdrojov vrátane zostavenia finančného plánu implementácie stratégie. **Etapa 7.** – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR **Obdobie:** 03/2023 **Popis etapy:** Integrálnou súčasťou fázy schvaľovania je široko koncipovaný proces prerokovania tohto dokumentu s partnermi, dotknutou verejnosťou a dotknutými orgánmi a následného zapracovania ich námetov a pripomienok z participatívneho procesu v prvej časti tejto fázy. Výstupom tohto participatívneho procesu môže byť úprava návrhu materiálu PHRSR tak, aby bola bližšie k očakávaniam jednotlivých partnerov a verejnosti. Návrh PHRSR upravený na základe výstupov procesu prerokovania je predložený gestorom na schválenie v príslušnom orgáne územnej samosprávy mesta Medzev.

2. Analytické východiská

2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Jedným zo strategických dokumentov mesta bol Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Medzev, ktorý bol schválený v roku 2016.

Na základe výstupov z vyššie uvedených analýz a na základe prieskumu verejnej mienky a ako i osobným zisťovaním boli v meste Medzev pre roky 2016 - 2022 identifikované priority v niekoľkých oblastiach:

HOSPODÁRSKA OBLASŤ	Technická infraštruktúra
	Dopravná infraštruktúra
	Cestovný ruch
	Partnerská spolupráca s inými subjektmi
SOCIÁLNA OBLASŤ	Rozvoj bývania
	Sociálna infraštruktúra
	Školstvo, kultúra a šport
	Mestské (verejné) priestory a služby
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ	Ochrana ŽP a majetku obyvateľov mesta
	Protipovodňové opatrenia

V rámci týchto priorít boli naplánované a následne zrealizované projekty, ktorých prehľad uvádza tabuľka nižšie. Slúži zároveň ako projektová základňa mesta Medzev, na ktorej je možné budovať a plynulo nadviazať nové projektové zámery a vízie v horizonte 2023 – 2029.

Č.	Názov projektu	Priorita	Termín realizácie	Výška NFP / zdroj
1	Miestna občianska poriadková služba v meste Medzev	Sociálna oblasť	2019	117 280,92 € / Ministerstvo vnútra SR
2	Oprava hracej plochy multifunkčného ihriska	Sociálna oblasť	2020	10 000,00 € / Úrad vlády SR
3	Centrum integrovanej zdravotnej starostlivosti	Sociálna oblasť	2020	778 853,39 € / Ministerstvo zdravotníctva SR
4	Podpora vysporiadania majetkovoprávnych vzťahov k pozemkom v lokalitách s prítomnosťou MRK postupom JPÚ v meste Medzev	Sociálna oblasť	2021	195 003,36 € / Ministerstvo vnútra SR
5	Detské ihrisko Medzev	Sociálna oblasť	2022	32 730,09 € / Pôdohospodárska platobná agentúra

Tabuľka: prehľad projektov zrealizovaných v rámci PHSR 2016 – 2022

Od roku 2016, kedy bol spracovaný, schválený a prijatý predchádzajúci Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta, prešlo mesto viacerými pozitívnymi zmenami a realizovalo viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov mesta, regiónu a jeho okolia. Mesto sa zapojilo do prípravy a následnej realizácie viacerých investičných projektov. Mesto úspešne využilo aj nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a mohlo tak realizovať prioritné investičné aktivity, na ktoré by veľmi ťažko vedelo vyčleniť finančné prostriedky z vlastných zdrojov. Zrealizované projekty mali pozitívny dopad na zlepšenie kvality života v meste. Za obdobie 2016 – 2022 bolo zrealizovaných 5 projektov.

2.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Výzvy a potenciály	**Socioekonomické**	- vyváženosť štruktúry obyvateľstva z hľadiska produktivity, aktivity a pohlavia, - fungujúce poľnohospodárske družstvo, - vzdelaný a kvalifikovaný ľudský potenciál, - existencia podnikateľských subjektov pôsobiacich v meste v oblasti obchodu, priemyslu, - dobré podmienky pre rozvoj služieb, - dobré podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, - dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, - vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania.
	Územno-technické	- atraktívne prírodné prostredie, - blízkosť rekreačnej oblasti, ako možného základu pre rozvoj turizmu, - objekty vhodné pre podnikanie v agroturistike, - kultúrno-historické pamiatky, - aktívny prístup miestnej samosprávy k rozvoju cestovného ruchu.
	Prírodno-environmentálne	- vhodné prírodné a podnebné podmienky, - doriešený odvoz a skládky tuhého komunálneho odpadu, - vypracovaný program odpadového hospodárstva, - realizácia separovaného zberu odpadu.
	Kultúrne	- využívanie prírody v okolí na zimné a letné športové aktivity, - kultúrne podujatia, - každoročné tradičné kultúrnospoločenské podujatia, - mimoškolská činnosť v meste, - možnosť športovania na multifunkčnom ihrisku.
	Inštitucionálno-organizačné	- stretnutia občanov s predstaviteľmi samosprávy, - ochota obyvateľov spolupodieľať sa na rozvoji mesta.

Problémy a limity	**Socioekonomické**	- nezamestnanosť obyvateľov obcí/miest v produktívnom veku, - nezamestnanosť absolventov škôl, - absencia výrobných podnikov v meste, - absencia základných a doplnkových služieb, - stagnácia rozvoja malého a stredného podnikania, - slabý rozvoj remeselnej výroby, - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva vyplývajúca z nezamestnanosti v regióne, - slabá informovanosť o možnostiach podnikania a samozamestnania zo strany štátu.
	Územno-technické	- nedostatočná infraštruktúra, - nedostatok finančných prostriedkov z rozpočtu mesta na rekonštrukciu miestnych komunikácií, - nevybudované parkovacie plochy v meste, - nedostatočná infraštruktúra pre rôzne športové a voľnočasové aktivity.
	Prírodno-environmentálne	- nezáujem mladých o poľnohospodárstvo, - nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu, - malý rozvoj aktivít pre rekreačné účely, - zlý stav poľných a lesných ciest, - nevyužitý potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia cestovného ruchu v regióne.
	Kultúrne	- slabá tradícia folklóru, - nedostatočný záujem občanov o obnovenie tradícií v meste, - obyvatelia sú prevažne konzumenti a nie tvorcovia kultúrnych akcií v meste.
	Inštitucionálno-organizačné	- nedobudovaná mestská kanalizácia, - nedobudovaný vodovod, - nedostatok prípadne nedostupnosť finančných zdrojov.

2.3. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala

Nulový variant

Za predpokladu, že nebudú realizované žiadne opatrenia navrhovanej stratégie PHRSR, tzv. nulový variant, je možné predpokladať nasledovný lokálny dopad na zraniteľnosť mesta:

Z pohľadu ekonomického a podnikateľského prostredia v meste
- odchod mladých ľudí do zahraničia,
- znížená atraktivita územia obce/mesta/regiónu pre investorov,

- nemožnosť získať externé zdroje pre mesto na podporu rozvoja,
- silná konkurencia na trhu,
- neukončené budovanie technickej infraštruktúry v meste.

Z pohľadu poľnohospodárstva
- zmena klimatických podmienok,
- nevyužitie pôdneho fondu mesta,
- neatraktívnosť práce a podnikania v poľnohospodárstve,
- devastácia životného prostredia,
- prírodné kalamity.

Z pohľadu technickej a dopravnej infraštruktúry
- navýšenie počtu investičných akcií v obciach/mestách a ich finančná náročnosť,
- stagnácia vybudovania kanalizácie pre jej finančnú náročnosť,
- nemožnosť získať externé zdroje na dobudovanie technickej infraštruktúry.

Z pohľadu životného prostredia
- ohrozenie zdrojov pitnej vody v meste nadmerným používaním umelých hnojív a pesticídov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre tvorbu a údržbu životného prostredia,
- prírodné katastrofy (záplavy).

Z pohľadu kultúry, školstva a športu
- hrozba papučovej kultúry obyvateľstva,
- dôsledkom zlej sociálnej situácie rodín je kultúra na poslednom mieste v rodinnom rozpočte,
- slabý sponzoring športu a kultúry zo strany súkromného sektora,
- bezcieľne trávenie voľného času mladými ľuďmi v meste,
- zanedbaním pozornosti v oblasti tradícií a remesiel mesta stratia svoju osobitosť.

Z pohľadu občianskej vybavenosti
- vlastníci pozemkov nebudú súhlasiť s odpredaním pozemkov pre nové individuálne bytové výstavby podľa územného plánu mesta,
- nedostatok finančných prostriedkov na výkon samosprávy a zlepšenie občianskej vybavenosti mesta,
- nedostatku finančných prostriedkov na plánované rozvojové aktivity mesta.

Z pohľadu cestovného ruchu
- nepochopenie turistického potenciálu mesta - nevyužitie daností pre rozvoj cestovného ruchu,
- izolovanosť – nezapojenie sa do združení v regióne, ktoré pomáhajú rozvoju cestovného ruchu,
- neprispôsobenie kvality a množstva poskytovaných služieb v súlade s požiadavkami návštevníkov mesta,
- nedosiahnuteľná konkurencia v oblasti cestovného ruchu.

Dopady vyššie uvedených bodov bez aktívneho prístupu mesta je možné zovšeobecniť nasledovne:

- Zníženie počtu pracovných príležitostí v meste

- Migrácia prevažne mladého obyvateľstva a z toho vyplývajúce starnutie obyvateľstva
- Nespokojnosť obyvateľov s kvalitou infraštruktúry a občianskej vybavenosti
- Vyčerpanie financovania rozvojových aktivít z vlastných zdrojov
- Strata záujmu obyvateľov participovať na veciach verejných

2.4. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

Nasledujúca tabuľka ilustruje potenciály, výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja vo vonkajšom prostredí mesta Medzev.

Výzvy a potenciály z vonkajšieho prostredia:	Limity a problémy z vonkajšieho prostredia:
Potenciál získať nenávratný finančný príspevok z EÚ zdrojov pre krytie investičných zámerov v meste	Malý záujem investorov o menšie mestá.
V rámci Mikroregiónu existuje možnosť vytvárať spolupráce založené na synergii s obcami a mestami	Nedostatočne rozvinutý cestovný ruch v okolí mesta/mikroregióne.
V blízkom okolí mesta funguje rozvinutý cestovný ruch.	Zlý stav životného prostredia v okolí mesta/v mikroregióne.
Možnosť prilákať investorov.	Nepochopenie potenciálu disponibilných rozvojových zdrojov mesta.

2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Tomuto bodu je z pohľadu tvorby PHRSR venovaná mimoriadna pozornosť nakoľko výzvy, potenciály, limity a problémy vytvárajú väčšinou vzájomne previazaný logický hierarchický systém. Preto v tomto bode nedôjde len k identifikácií samostatných javov, ale najmä vzájomných väzieb a ich príčinných súvislostí. Následne budú výstupy tohto kroku spracované vo forme stromu výziev a problémov, ktorý tento systém a jeho väzby vizualizuje. Samotný strom je potom možné následne použiť k zadefinovaniu logického systému, teda stromu, cieľov a opatrení, ktoré sa budú vzťahovať na identifikované výzvy, potenciály, limity a problémy.

Silné stránky	Slabé stránky
• v meste je mestský vodovod, kanalizácia • mesto má ČOV • mesto je plynofikovaná • inštalovaný kamerový systém v meste • mesto je vybavené materskými školami, základnou školou, základnou umeleckou školou a strednou odbornou školou	• nevyhovujúci technický stav niektorých úsekov miestnych komunikácií • nevyhovujúci technický stav niektorých úsekov chodníkov • nedostatočná infraštruktúra • absencia zberného dvora • dlhodobá vysoká nezamestnanosť

• dostatok voľnej pracovnej sily • ochota zo strany samosprávy riešiť zlú ekonomickú a sociálnu situáciu miestneho obyvateľstva • možnosť budovania nájomných bytov, bytovej výstavby • možnosť individuálnej domovej výstavby • výborná spolupráca s okolitými obcami • multifunkčné ihrisko • futbalové ihrisko • ochota spolupráce miestneho obyvateľstva pri rozvoji mesta • zdravotné stredisko • domovy pre seniorov • aktívna sociálna inklúzia príslušníkov MRK do majoritnej spoločnosti • mesto má kompostovisko • meto disponuje autobusovým spojením	• nedostatok oddychových zón pre deti a mládež, mladé rodiny, matky na materskej dovolenke a pre dôchodcov • zlý stav rigolov • nedostatok vlastných finančných zdrojov mesta na financovanie rozvojových a investičných projektov • malé možnosti rekreačno-športového vyžitia v meste • nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam • nedostatočný kamerový systém • nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu • absencia výrobných podnikov v meste • nedostatok mestských pozemkov a ich roztrieštenosť • slabá ekologická uvedomelosť občanov • nedostatočné separovanie a zhodnocovanie odpadov • nedostatočné využívanie prírodného potenciálu • nedostatočné využitie obnoviteľných zdrojov energie v prospech rozvoja mesta • možná prehlbujúca sa sociálna izolácia obyvateľov z MRK • existujúce predsudky a diskriminácia zo strany majoritného obyvateľstva voči príslušníkom z MRK
Príležitosti	**Ohrozenia**
• využitie čerpania štrukturálnych fondov EÚ na rozvojové aktivity mesta • potenciálni investori – firmy realizácia opatrení na zvýšenie bezpečnosti ako občanov, tak aj návštevníkov • rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov • vybudovanie cyklochodníkov • existencia turistických atrakcií v blízkom okolí / mikroregióne mesta • zlepšovanie podnikateľského prostredia	• ekonomicky stagnujúci región – pretrvávanie negatívnych dopadov hospodárskej krízy • slabá osveta v oblasti ochrany životného prostredia • nárast produkcie komunálneho odpadu • dlhodobá vysoká nezamestnanosť • zanedbávanie podpory štátu v oblasti malého a stredného podnikania • starnutie obyvateľstva

• dobudovaním prvkov technickej infraštruktúry zabezpečiť ďalší rozvoj podnikateľských aktivít v meste • možnosti rekvalifikácie obyvateľov • rozvoj športových a rekreačných aktivít s možnosťou využitia prírodného potenciálu územia • potencionálna spolupráca s okolitými obcami • podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie • predchádzanie vzniku odpadov • zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov mesta • realizácia opatrení smerujúcich k udržaniu kvality životného prostredia	• finančne náročná a pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry • nevyužitie prístupných zdrojov pre rozvoj mesta vo všetkých smeroch • nedostatočný rozvoj turistických aktivít v okolí mesta • bariéry pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ • slabá osveta v oblasti ochrany životného prostredia

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Využitím SWOT analýzy jednotlivých čiastkových oblastí boli vyšpecifikované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré prispeli k tvorbe návrhov a odporúčaní pre vypracovanie rozvojového dokumentu mesta Medzev.

Výstupom SWOT analýzy je tak nielen identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ale aj návrh jedného zo štyroch prístupov k ďalšiemu rozvoju mesta: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo stratégie úniku.

Na základe častí SWOT analýzy je možné konštatovať, že výsledkom SWOT analýzy je prijatá OFENZÍVNA STRATÉGIA, pri ktorej silné stránky mesta majú prevahu nad slabými stránkami, nad príležitosťami a ohrozeniami.

Odpoveďou pre mesto je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach mesta.

2.6. Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia

Samostatnou oblasťou analytickej časti je identifikovanie potenciálnych nástrojov a možných prístupov na riešenie výziev a problémov, ktoré sa stali osvedčenými nielen na úrovni lokálnej, ale aj v národnej alebo nadnárodnej praxi.

Pri tomto postupe sa identifikujú analýzou overené postupy - pozitívne prvky, rešpektujúc ich možné obmedzenia pri prenose skúseností. Tie môžu vyplývať z rozdielnosti prostredia (legislatívne, sociálne, ekonomické, geografické), rovnako tak z rôznej východiskovej situácie.

Metódou používanou v rámci spracovania tejto analýzy je porovnanie situácie a potenciálov rozvoja mesta so situáciou a potenciálmi rozvoja iného porovnateľného mesta v rámci tzv. benchmarkingu. Porovnanie je vhodné sústrediť na mestá, ktoré môžu byť vnímané ako konkurenti alebo naopak - sú príkladmi napredovania v dosiahnutom progrese, prípadne príkladmi dobrej praxe, ktorú je možné zohľadniť pri riešení obdobných výziev a problémov.

Benchmarking pre účel spracovania tohto dokumentu je možné zadefinovať ako proces porovnávania a merania vlastných bežiacich procesov s porovnateľnými procesmi vo vybraných (porovnávaných) subjektoch. Cieľom takého porovnania je zisk informácií, kde vzniká odchýlka, ktorá predstavuje tzv. úzke miesto procesu. Tak môže mesto identifikovať problém a zaviesť zlepšenia. Práve cez porovnanie s najlepšími.

Východisková situácia miest v najbližšom okolí

V najbližšom okolí zápasia všetky mestá s obdobnými problémami a to nielen na úrovni rozvoja. Najčastejšími problémami miest s nízkym počtom obyvateľov sú nedostatok finančných prostriedkov a slabý ľudský kapitál v spojení s prestarnutým obyvateľstvom. Okrem frustrácie patria medzi bariéry rozvoja miest v bezprostrednom prostredí známe problémy s infraštruktúrou, nezamestnanosťou, či nízkym alebo málo využiteľným vzdelaním. Problémom je i fakt, že malé mestá sa často bránia alebo im chýba príležitosť spájať sa do mikroregiónov.

Práve predkladaný dokument môže mestu Medzev pomôcť k zmene – priblíženiu sa k nasledovaniahodným príkladom. Na obdobie 2023 – 2029 je vypracovaný detailný plán nástrojov (projektov) v súlade s cieľmi programovacích dokumentov pre najbližšie rozpočtové obdobie EÚ.

2.7. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Každá obec, mesto disponuje zdrojmi, ktoré je možné definovať ako faktory jej/jeho rozvoja (ekonomického a sociálneho). Zdroje a faktory, ktoré sa nachádzajú v rámci hraníc katastrálneho územia obce/mesta sa označujú ako vnútorné (endogénne) faktory rozvoja. Zdroje a faktory, ktoré vplývajú na rozvoj obce/mesta spoza hraníc obce/mesta tvoria vonkajšie (exogénne) faktory rozvoja. Súbor faktorov a zdrojov rozvoja obce/mesta tvorí rozvojový potenciál konkrétnej obce/mesta.

Prehľad faktorov rozvoja mesta Medzev

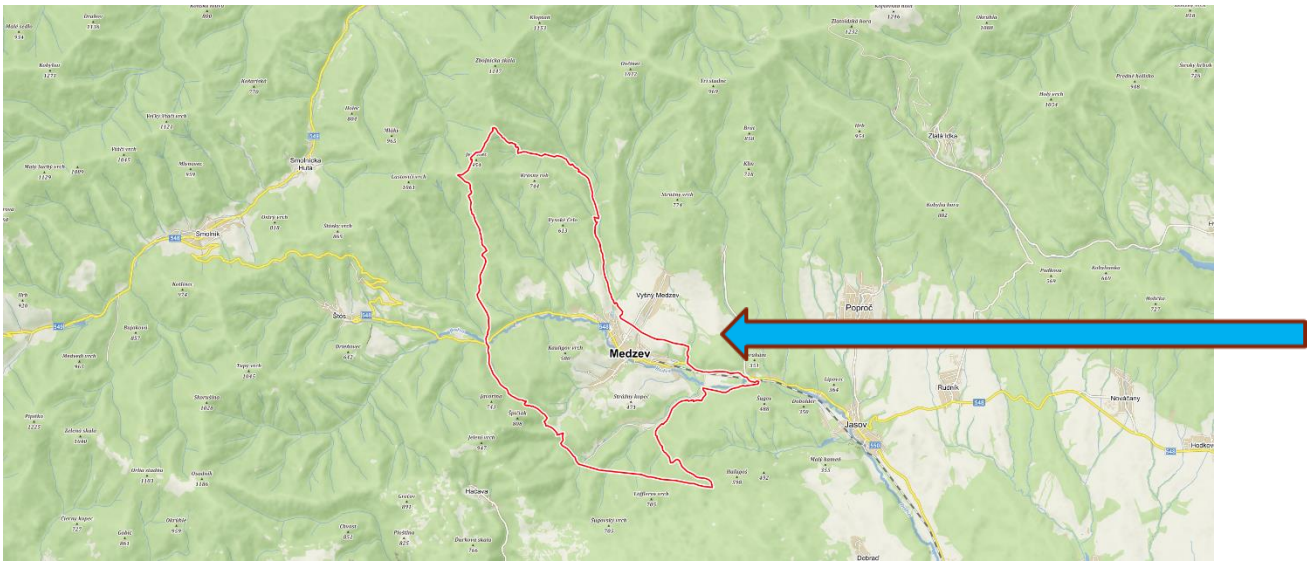
Rozvojové faktory je možné členiť do nasledovných skupín:

- prírodné zdroje,
- sociálna infraštruktúra obyvateľstva,
- technická infraštruktúra,
- ekonomické činnosti,
- rozpočet a majetok mesta.

Prírodné zdroje

Katastrálne územie mesta Medzev sa rozprestiera v Košickom samosprávnom kraji. Mesto Medzev s rozlohou 3 186 ha patrí do okresu Košice – okolie, ktorý je so svojou rozlohou 1 541 km² druhým najväčším okresom

na Slovensku. Okres Košice – okolie sa nachádza na juhovýchode Slovenska a susedí s 9 okresmi. Mesto Medzev sa nachádza približne 36 km od významného mesta Košice. Mesto Medzev leží na juhovýchodných svahoch Slovenského rudohoria v doline Bodvy. Pahorkatinný až vrchovinný povrch chotára tvoria fylity a vápence. Okolo mesta je odlesnený, inde väčšinou bukový les. Okolo Šugovského potoka a Zlatnej je mnoho drobných jazierok – pozostatkov po starých hámroch.

Grafické znázornenie polohy mesta Medzev

Klimatické podmienky sú ovplyvňované kontinuálnym charakterom podnebia. Klíma v regióne je teplá a mierne vlhká. Zeleň patrí medzi rozhodujúce činitele ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia. Najviac zelene v meste tvoria parkovo upravené plochy a pomerne veľ kú časť tvoria aj plochy lemujúce komunikácie. V katastrálnom území mesta vysoko prevláda nepoľnohospodárska pôda, poľnohospodárska pôda predstavuje takmer 30% z celkovej výmery pôdneho fondu mesta, pričom prevažujú trvalé trávnaté porasty a orná pôda. Mestské lesy sa nachádzajú na hraniciach dvoch významných pohorí Slovenska a to národný park Slovenský kras a Slovenské rudohorie. V drevinovom zložení u listnatých drevín prevažuje buk lesný a dub zimný, u ihličnatých jedľa biela. Okrem toho sa tu vyskytujú breza, jelša, lipa, hrab, smrek, borovica.
Rastlinstvo je na území a v okolí mesta Medzev pomerne pestré, väčšinu územia pokrývajú lesy. Charakteristickým prvkom tunajšej prírody sú svahové a vrcholové lúky, sú to spravidla nehnojené lúky v nadmorských výškach nad 600 m.n.m.. Druhý typ lúk sa nachádza na plochých hrebeňových chrbtoch Volovských vrchov. Zarastanie týchto plôch lesnými drevinami, vzhľadom na husté porasty maliny a vresu obyčajného bolo pomalé, avšak v poslednom období citeľné. Takmer na celom území nechýba brusnica čučoriedková a brusnica obyčajná. Ochranársku pozornosť si zasluhuje kosatec sibírsky, ktorý rastie na horských lúkach medzi Mníškom nad Hnilcom a Medzevom. V oblastiach Slovenského krasu rastie poniklec slovenský a veternica lesná.
Zo živočíchov sa tu vyskytuje modlivka zelená, roháč obyčajný, zo stavovcov napríklad salamandra škvrnitá, mlok vrchovský a mlok karpatský. Z plazov je to napríklad jašterica zelená, slepúch lámavý, jašterica múrová, užovka stromová. Z triedy vtákov sa tu vyskytuje vzácny a chránený bocian čierny, z dravcov sokolie, orlie a sovie druhy. Z triedy cicavcov tu žijú rôzne druhy netopierov, plch hôrny, obyčajný a plšik lieskový. Mäsožravce zastupuje lasica obyčajná, hranostaj obyčajný, jazvec obyčajný, kuna lesná, skalná, mačka divá,

líška obyčajná, rys ostrovid, vlk obyčajný, medveď hnedý. Poľovnú raticovú zver zastupuje jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá. Okrem živočíšnych spoločenstiev lesných biotopov sú tu zastúpené v menšej miere aj spoločenstvá ako zajac poľný, chrček roľný, bažant obyčajný a ďalšie. Pestrú paletu druhov opisovanej oblasti dopĺňajú spoločenstvá živočíchov žijúcich na miestach ľudského obydlia.

Obyvateľstvo

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. **Celkový počet obyvateľov mesta v roku 2022 bol 4 118.** Počet obyvateľov vykazuje klesajúci i stúpajúci trend vývoja.

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15 - 65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15 - 65 rokov) konkrétne 2 715 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v poproduktívnom veku, a to 516 obyvateľov.

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostnej štruktúry sa takmer všetci obyvatelia hlásia k slovenskej národnosti (82,83%).

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V meste má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 55,61%.

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v meste má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaraďujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v meste je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke,

koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v meste nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v meste je na úrovni 6,33%. Ľudský potenciál mesta pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v meste.

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je dobrý, avšak niektoré úseky si vyžadujú dobudovanie a komplexnú rekonštrukciu.
Chodníky	Stav chodníkov je dobrý, avšak niektoré úseky si vyžadujú dobudovanie a komplexnú rekonštrukciu.
Železničná stanica	V meste je zriadená, v súčasnosti nie je funkčná.
Autobusová zástavka	V meste sa nachádzajú 3 autobusové zastávky, ktoré si vyžadujú modernizáciu.
Vodovod	Mesto má vybudovaná vodovod.
Kanalizácia	V meste je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V meste je vybudovaná ČOV.
Rozvod plynu	Mesto je plynofikované.
Zásobovanie teplom (vykurovanie, teplá, voda)	Vykurovanie a teplá voda sú v meste na sídlisku Mladosť riešené centrálne, pričom sa využíva zdroj a zariadenie na výrobu tepla - drevoštiepka. Zásobovanie teplom v ostatných častiach mesta je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Mesto je zásobované elektrickou energiou z distribučných trafostaníc. Nízke napätia je väčšine centra mesta a na sídlisku Mladosť kabelizovaná v zemi. V ostatných častiach mesta je vedenie izolované, či tvorené AlFe vodičmi. V ostatných rokoch došlo k výmene trafostaníc, či kabelizácii VN vedenia. Zo strany distribútora elektrickej energie by bolo vhodná rekonštrukcia

	strešníkovej siete a následná kabelizácia zvyšnej časti Mariánskeho námestia cca 100m.
Verejné osvetlenie	Väčšia časť mesta je osvetlená výbojkovými svietidlami, pričom vo väčšine už boli vymenené pôvodné výbojky za LED trubice. Svietenie však nepostačuje základným štandardom osvetlenia. V časti mesta ul. Grunt, bolo verejné osvetlenie kompletne rekonštruované, za nové LED svietidlá, ktoré spĺňajú najnovšie požiadavky na osvetlenie. Mesto má záujem o postupnú výmenu (rozvádzače, stožiare, káble, LED svietidlá atď.) a rozšírenie sústavy osvetlenia.
Pokrytie mobilných operátorov	Orange Slovensko, Slovak Telekom, O2 Slovakia, 4ka
Optická sieť na pripojenie internetu	Mesto disponuje optickou sieťou. Spoločnosť VSD buduje viacúčelovú optickú sieť na svojich podperných bodoch nízkeho napätia. Spoločnosť ALTERNET, s.r.o. poskytuje dátové služby prostredníctvom káblovej siete.

Odpadové hospodárstvo

Na území mesta vzniká hlavne komunálny odpad a biologicky rozložiteľný komunálny odpad z domácností, z verejných priestranstiev. Mesto zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V meste sa nenachádza zberný dvor. Mesto disponuje kompostoviskom. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Mesto neustále dbá na to, aby sa v jeho katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaže.

Sociálna infraštruktúra mesta

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v meste charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život mesta. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom mesta, veľkosťou mesta, počtom jeho obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. Mesto disponuje sociálnou infraštruktúrou:

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť v meste	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	áno
Dom smútku	áno
Cintorín	áno
Kostol	áno
Materská škola	áno
Základná škola	áno
Stredná škola	áno
Základná umelecká škola	áno
Školské ihrisko	áno
Futbalové ihrisko	áno
Ihriská (iné)	áno
Športová hala	nie
Telocvičňa	áno
Kúpalisko (umelé, prírodné)	áno
Zimný štadión (otvorený, krytý)	nie
Domov dôchodcov	áno
Knižnica	áno
Pošta	áno
Hotely, motely, penzión	áno
Turistické ubytovne	nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	áno – Doškoľovacie stredisko U. S. Steel Košice, s.r.o.
Pohostinstvo	áno
Obchod, predajne	áno
Hasičská zbrojnica	áno
Zdravotné stredisko	áno
Mestský rozhlas	áno
Kino	nie
Lekáreň	áno
Hvezdáreň	áno
Múzeum	áno

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v meste Medzev býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 630. Rodinné domy sú v dobrom stave. V meste sa nachádza 31 bytových domov.

Detailné spracovanie analýz mesta tvorí prílohu č. 1 tohto dokumentu.

Prehľad disparít mesta Medzev

Pri analýze problémov boli identifikované nasledovné disparity a limity rozvoja územia mesta Medzev:

Oblasť rozvoja	Popis disparity
• **Prírodné zdroje**	▪ nevyužitý prírodný a kultúrno-historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
• **Obyvateľstvo**	▪ starnúca populácia a klesajúci počet produktívneho obyvateľstva ▪ migrácia mladých obyvateľov
• **Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj**	▪ nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily ▪ rastúca dlhodobá nezamestnanosť
• **Technická infraštruktúra**	▪ technický stav verejných budov vyžadujúcich si rekonštrukciu
• **Sociálna infraštruktúra mesta**	▪ nedostatočná infraštruktúra zdravotnej starostlivosti ▪ chýbajúce inštitúcie poskytujúce sociálne služby

Tabuľka - disparity a limity rozvoja územia

3. Rozvojová stratégia

3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia predstavuje očakávaný stav, ktorý má mesto zo strednodobého hľadiska dosiahnuť. Definuje rámec pre vymedzenie strategických cieľov a priorít na obdobie budúcich 7 – 10 rokov pričom popisuje aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia mesta Medzev predstavuje opis ideálneho stavu, ktorý si obyvatelia mesta prajú dosiahnuť a aktívnym systematickým prístupom sa chcú blížiť k jej naplneniu.

Na základe komplexnej analýzy východiskového stavu mesta, súboru kvalitatívnych a kvantitatívnych dát, analýzy silných a slabých stránok územia, identifikácii hlavných faktorov smerujúcich k rozvoju územia, pochopením väzieb územia, zohľadnením faktorov podporujúcich rast, resp. rozvoj územia, ako aj na základe funkcií, ktoré mesto v súčasnosti plní, strategická vízia mesta Medzev je formulovaná nasledovne:

Vízia rozvoja:
Mesto Medzev je moderným mestom, ktoré vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojiteľnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ:
Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v meste, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju mesta s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

3.2. Štruktúra priorít a ich väzby

Zámerom tejto časti programu je **zadefinovať priority** a poskytnúť prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov **vo väzbe na hlavný cieľ a priority**, ktoré s určitosťou povedú priamo k naplneniu stanovenej vízie, pričom tieto priority a z nich plynúce návrhy projektov nemusia spadať len do kompetencie mesta.

V tejto časti je dôležité ich explicitne vymedziť a pomenovať tak, aby ich bolo možné zapracovať do plánu plnenia. Pri opatreniach, ktoré nie sú priamo v kompetencii mesta, je dôležité aby boli presne sformulované do takej podoby, v akej ich mesto bude môcť začleniť do vyšších strategických zámerov napr. samosprávneho kraja.

Naplnenie dlhodobej vízie a dosiahnutie hlavného cieľa mesta Medzev je rozložené **do troch prioritných oblastí**, ktorých naplnenie je podmienené splnením špecifických cieľov, ktoré môžu byť v rámci dekompozície tvorené ďalšími špecifickými subcieľmi a spolu s vyššími cieľmi sa stávajú základnými piliermi pri realizácii hlavného cieľa.

Základné prioritné oblasti sú vymedzené nasledovne:
Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto
Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých
Prioritná oblasť 3: Eko mesto

Predstavenie obsahu jednotlivých priorít je možné najlepšie demonštrovať cez uvedenie špecifických cieľov, ktoré pod danú prioritu spadajú a práve ich jednotlivé splnenie zabezpečí aj naplnenie priority.

Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto
Strategický cieľ: 1.1 Rozširovať a napĺňať vnútorný potenciál územia mesta, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci mesta

Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých
Strategický cieľ: 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti mesta
Strategický cieľ: 2.2 Zvýšiť atraktívnosť mesta a zlepšiť kvalitu života pre jeho obyvateľov a návštevníkov

Prioritná oblasť 3: Eko mesto
Strategický cieľ: 3.1 Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov mesta a návštevníkov
Strategický cieľ: 3.2 Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia

Prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít mesta Medzev, ktorých naplnenie je možné dosiahnuť prostredníctvom naplnenia cieľov jednotlivých nástrojov (projektov), ktoré povedú k naplneniu jednotlivých špecifických cieľov, prostredníctvom ktorých je možné naplniť strategické ciele určené pre každú prioritnú oblasť mesta.

3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

3.3.1. Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

Vízia: Mesto Medzev je moderným mestom, ktoré vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojiteľnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ: Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v meste, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju mesta s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

Priorita 1. **Moderné a inovatívne mesto**	**Priorita 2** **Mesto atraktívne pre všetkých**		**Priorita 3** **Eko mesto**	
Strategický cieľ 1.1 Rozširovať a napĺňať vnútorný potenciál územia mesta, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci mesta	**Strategický cieľ 2.1** Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti mesta, celkové zvýšenie kvality života v meste	**Strategický cieľ 2.2** Zvýšiť atraktívnosť mesto a zlepšiť kvalitu života pre jeho obyvateľov a návštevníkov	**Strategický cieľ 3.1** Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov mesta a návštevníkov	**Strategický cieľ 3.2** Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia

3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Stratégia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Medzev na roky 2023 – 2029 priamo nadväzuje na analytickú časť, ktorá cez popísané oblasti predstavuje komplexnú analýzu mesta.

Predkladaná časť PHRSR sa zameriava na stratégiu rozvoja mesta Medzev, so zohľadnením tvrdých dát (štatistický úrad, výstupy z dotazníkov), ale aj relevantných informácií získaných od miestnych aktérov, cez tzv. mäkké dáta (očakávania obyvateľov samosprávy) **ale hlavne výstupov a záverov PHRSR 2016 - 2022, na ktorý priamo nadväzuje a bol podkladom pre vytvorenie nového predkladaného PHRSR na roky 2023- 2029.**

Vychádzajúc zo skúseností a relevantnej dokumentácie, ktorá stojí za vytvorením PHRSR každej obce/mesta, je pre definovanie rozvojovej stratégie nevyhnutné pochopiť aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne. Tie je potrebné zapracovať nielen z hľadiska strednodobého, ale aj dlhodobého horizontu. Tieto východiská prognózy budúceho vývoja sú prezentované v strategických dokumentoch národnej a nadnárodnej úrovne.

Tu je nutné rešpektovať nielen súlad medzi Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ale aj PHRSR príslušného samosprávneho kraja v prípade PHRSR mesta, aby sa zabezpečila vzájomná synergia pri plnení stanovených cieľov.

K týmto dôležitým strategickým dokumentom, ktoré prispievajú k plneniu cieľov PHRSR priraďujeme aj medzinárodné dohody, ako je:

- Agenda 2030,

- Urbact III,
- Akčné plány iniciované zo strany subjektov územnej spolupráce v špecifických prípadoch schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv, najmä v podobe akčných plánov najmenej rozvinutých okresov,
- Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022
- Integrovaná stratégia územného a miestneho rozvoja na roky 2022 - 2028.

Viaceré dokumenty Európskej komisie a OECD odporúčajú spracovanie rozvojových stratégií na úrovni tzv. strategicko-plánovacích regiónov (ako čiastkových územných jednotiek pre plánovanie na subregionálnej úrovni), ktoré môžu byť chápané ako skupiny obcí pre potreby podpory regionálneho rozvoja. Predkladaná stratégia mesta Medzev je vypracovaná za samostatnú územnú jednotku.

Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa doplňujúce priority, ktoré je možné preniesť aj na lokálnu úroveň – úroveň mesta:

Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto
Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých
Prioritná oblasť 3: Eko mesto

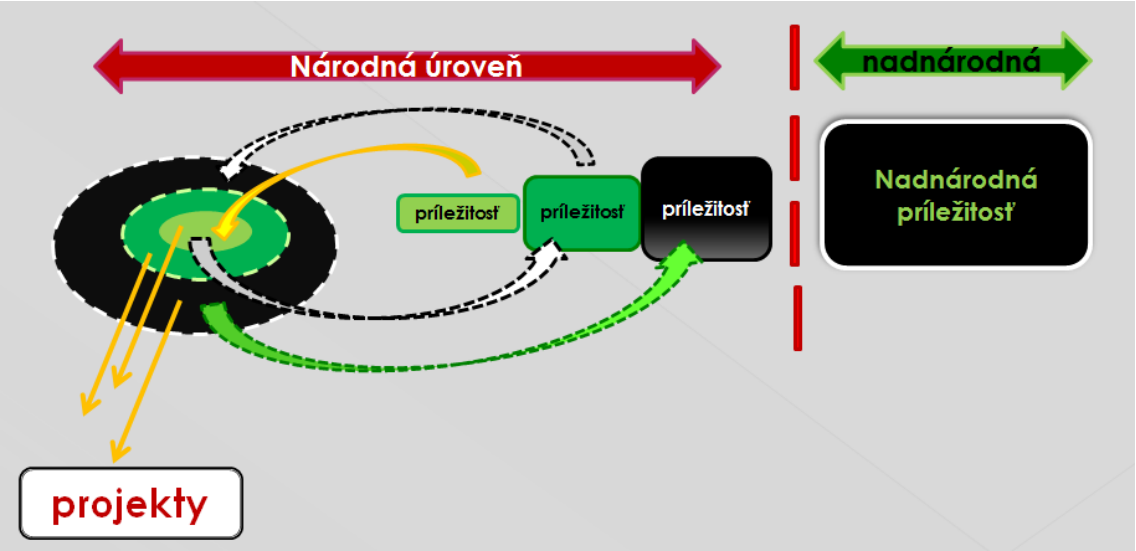
Súčasťou predloženej strategickej časti dokumentu je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, a formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

TVORBA STRATÉGIE NA ZÁKLADE PRÍSTUPU K VYUŽITIU HODNÔT, KTORÉ PRE MESTO PONÚKA INOVAČNÝ PROJEKT (NÁSTROJ)

V súvislosti s inovačným procesom a pochopením významu **nástroja - inovačného projektu** je dôležité spomenúť možnosti ako využiť hodnotu, ktorú so sebou prináša realizácia inovačného projektu mesta Medzev nielen z pohľadu realizátora inovácie, ale aj z pohľadu rozvoja mesta:

- krátkodobé využite príležitosti – nepochopenie hodnoty inovačného nástroja: Pri tomto pohľade býva realizácia projektu vnímaná ako konečný cieľ, ktorým sa dosiahne projektový zámer a tým jeho význam končí. Cieľ projektu je naplnený, ale nebol koncipovaný a riadený, tak výstupy získané z projektu generovali ďalšie inovačné príležitosti, ďalšie možnosti pre rozvoj mesta, napríklad získanie nových partnerstiev mesta, vytvorenie nových inovačných príležitostí v meste, atď.. Potenciál inovačného projektu ostáva takto nevyužitý;

- dlhodobé využite príležitosti – pochopenie hodnoty inovačného projektu: Druhý pohľad je vnímanie inovačného projektu len ako prostriedku, doslova nástroja, ktorý napomáha dosiahnuť vyšší - strategický cieľ mesta. Tento prístup umožňuje maximálne využiť potenciál projektu, pretože využitá príležitosť generuje ďalšie príležitosti pre mesto (implementácia jedného projektu vytvára podmienky pre vytvorenie ďalšieho projektu).

Obr. Špirála rozvoja mesta pri implementácii projektov v PHRSR 2023 – 2029, jedna využitá príležitosť (projekt) generuje ďalšiu príležitosť

Využiť všetky ponúkané príležitosti a vyčerpať ich potenciál je jediná cesta k trvalo udržateľnému rozvoju mesta.

3.5. Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia

Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR 2023 – 2029 a administratívna podpora
Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia mesta Medzev.

V procese prípravy PHRSR 2023 - 2029 boli prizvaní obyvatelia mesta Medzev s cieľom zapracovania ich požiadaviek a potrieb. V procese záverečného spracovania PHRSR spolu s poslancami a zamestnancami mestského úradu obyvatelia aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR mesta, s dôrazom na definovanie strategickej časti dokumentu.

Inštitucionálne zabezpečenie
Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch napĺňajúce špecifické (sub)ciele definovaných priorít mesta v období 2023 - 2029. Široký rámec navrhovaných projektov si bude vyžadovať zodpovednú prípravu mesta, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov mestského úradu prípadne administratívnej podpory z externého prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2023 - 2029 venovať zvýšená pozornosť je náročnosť týchto projektov.

Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom, počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov, kladie enormné nároky na koordináciu,

ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov a tie potom majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti mesta a poddimenzovanie ľudských kapacít na mestskom úrade bude potrebné spolupracovať s externými poradcami, odborníkmi, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov, ktoré budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi tak, aby táto vhodne zvolená organizačná podpora dokázala sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni mesta bude mestské zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni mesta bude primátor mesta, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinné, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci mestského úradu či tzv. projektoví zamestnanci na dobu určitú – zamestnaní podľa potrieb konkrétneho projektu na obdobie trvanie projektu.

Funkciu kontrolného orgánu mesta zabezpečí hlavný kontrolór mesta, prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov.

Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia mesta, podnikatelia, mimovládne organizácie či partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu, či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov mesta v období 2023 - 2029 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a zložkách projektového riadenia.

Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicite vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činnosti a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň, mesto si kladie za cieľ, zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov MÚ, partnerov a verejnosti, preto je dokument PHRSR mesta živým dokumentom, ktorý do budúcna ráta s možnými aktualizáciami.

Mestské zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR a raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie, bude zároveň zodpovedné za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy.

Rovnako bude mestské zastupiteľstvo schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré bude mesto ako prijímateľ dotácie v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

č.	Názov partnera	Úloha partnera pri implementácii stratégie
1	Mestský úrad Medzev	• výkonný orgán, administratívny orgán
2	Aktívni občania – obyvatelia mesta	• konzultačný a poradný orgán pri implementácii špecifických nástrojov PHRSR
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	• zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	• zabezpečenie možností získať NFP k implementácii projektov
5	Susediace obce v rámci okresu/ regiónu	• spolupráca pri projektoch presahujúcich územie mesta
6	Orgány regionálnej samosprávy	• spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácií nástrojov
7	Orgány štátnej správy	• spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácií nástrojov
8	Subjekty tretieho sektora – mimovládne organizácie	• spolupráca, podľa potrieb konkrétneho projektu

Tabuľka: Prehľad partnerov pre implementáciu PHRSR

4. Implementačný plán

4.1. Nástroje na implementáciu stratégie

Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto
Strategický cieľ 1.1: Rozširovať a napĺňať vnútorný potenciál územia mesta, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci mesta
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti mesta
• **Projekt: Rozšírenie miestnej kanalizácie**
Nástroje:
Rozšírenie miestnej kanalizácie do nových lokalít mesta
• **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia mestského vodovodu**
Nástroje:
Dobudovanie a rekonštrukcia mestského vodovodu
• **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie verejného osvetlenia**
Nástroje:
Rekonštrukcia verejného osvetlenia, výmena za LED technológiu
Vybudovanie nového verejného osvetlenia
• **Projekt: Modernizácia a rozšírenie kamerového systému**
Nástroje:
Modernizácia a rozšírenie kamerového systému
• **Projekt: Modernizácia a rozšírenie mestského rozhlasu**
Nástroje:
Modernizácia a rozšírenie mestského rozhlasu
• **Projekt: Dobudovanie optickej siete**
Nástroje:
Dobudovanie optickej siete
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry
• **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií**
Nástroje:
Rekonštrukcia miestnych cestných komunikácií
Dobudovanie nových, miestnych cestných komunikácií
• **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov**
Nástroje:
Rekonštrukcia chodníkov
Dobudovanie chodníkov
• **Projekt: Výstavba a rekonštrukcia mostov**
Nástroje:

Výstavba a rekonštrukcia mostov
• **Projekt: Modernizácia autobusových zastávok**
Nástroje:
Modernizácia zastávok (dobudovať prístrešky)
• **Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia**
Nástroje:
Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
• **Projekt: Dobudovanie parkovacích plôch v meste**
Nástroje:
Dobudovanie parkovacích plôch v meste
• **Projekt: Riešenie parkovacej politiky v meste**
Zavedenie rezidenčného parkovania
Vytvorenie parkovacej politiky
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR
• **Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v meste**
Nástroje:
Príprava priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít
Podpora miestnych podnikateľských subjektov
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce
• **Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce**
Nástroje:
Rozvoj spolupráce s inými subjektmi: obce, mestá, podnikatelia, investori
Rozvoj cezhraničnej spolupráce
Zbieranie pozitívnych, inšpiratívnych skúseností a príkladov dobrej praxe z okolitých obcí (ako aj zo zahraničia) a ich následná aplikácia do života mesta
Vypracovanie spoločných rozvojových dokumentov s okolitými obcami

Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých
Strategický cieľ 2.1: Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti mesta **Strategický cieľ 2.2:** Zvýšiť atraktívnosť mesta a zlepšiť kvalitu života pre jeho obyvateľov a návštevníkov
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v meste
• **Projekt: Podpora individuálnej bytovej výstavby**
Nástroje:
Zabezpečenie základnej infraštruktúry (cesty, chodníky, kanalizácia, vodovod, elektrické pripojenie, osvetlenie, plynofikácia, internet)
• **Projekt: Výstavba nájomných bytov**
Nástroje:
Výstavba nájomných bytov

• **Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby**
Nástroje:
Zabezpečenie základnej infraštruktúry (cesty, chodníky, kanalizácia, vodovod, elektrické pripojenie, osvetlenie, plynofikácia, internet)
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v meste
• **Projekt: Rekonštrukcia objektu mestského úradu**
Nástroje:
Kompletná rekonštrukcia mestského úradu vrátane zateplenia
Zabudovanie elektrovoltických panelov na strechu objektu, zabezpečenie tepelného čerpadla
• **Projekt: Rekonštrukcia objektu kultúrneho domu**
Nástroje:
Kompletná rekonštrukcia kultúrneho domu (zateplenie, rekonštrukcia interiéru, zabezpečenie interiérového vybavenia a gastro vybavenia, rekonštrukcia zariadení na osobnú hygienu)
Zabudovanie elektrovoltických panelov na strechu objektu, zabezpečenie tepelného čerpadla
• **Projekt: Rekonštrukcia objektov dvoch materských škôl**
Nástroje:
Rozšírenie kapacít oboch materských škôl dobudovaním
Zabudovanie elektrovoltických panelov na strechy objektov materských škôl
• **Projekt: Rekonštrukcia budovy základnej školy a jej areálu**
Nástroje:
Rekonštrukcia budovy základnej školy
Riešenie havarijných stavov (napr. kotolňa, zariadenia na osobnú hygienu, strecha)
Revitalizácia areálu základnej školy
Zriadenie eko učební
Vybudovanie dopravného ihriska
• **Projekt: Rekonštrukcia základnej umeleckej školy a rozšírenie jej kapacít**
Nástroje:
Rekonštrukcia základnej umeleckej školy
Rozšírenie kapacít ZUŠ
• **Projekt: Rekonštrukcia interiéru hasičskej zbrojnice**
Nástroje:
Rekonštrukcia interiéru hasičskej zbrojnice
Zabezpečenie potrebnej protipožiarnej a protipovodňovej ochrany
• **Projekt: Zriadenie denného stacionára**
Nástroje:
Zriadenie denného stacionára
• **Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku**
Nástroje:
Rekonštrukcia Domu smútku (zateplenie, sanácia múrov, výmena kúrenia)
• **Projekt: Úprava cintorína**

Nástroje:
Úprava cintorína (zabezpečenie oplotenia cintorína, výsadba zelene, terénne úpravy a pod.)
• **Projekt: Zriadenie sociálneho podniku**
Nástroje:
Zriadenie sociálneho podniku
• **Projekt: Vybudovanie verejného WC**
Nástroje:
Vybudovanie verejného WC
2.3 Podpora integrácie MRK v meste
• **Projekt: Terénna sociálna práca**
Nástroje:
Konzultácie k aktivačným prácam
Vybavenie potrebnej pracovnej dokumentácie, živnostenského listu, a pod.
• **Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby**
Nástroje:
Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby
• **Projekt: Zriadenie komunitného centra**
Nástroje:
Zriadenie komunitného centra
• **Projekt: Zriadenie hygienického centra**
Nástroje:
Zabezpečenie dostupnosti hygienických zariadení s cieľom zlepšenia hygieny medzi príslušníkmi z MRK
Uskutočňovať preventívno-osvetové činnosti zamerané na zlepšenie hygienických návykov
• **Projekt: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí MRK v meste s dôrazom na nízkonákladové opatrenia**
Nástroje:
Vysporiadanie pozemkov
Dobudovanie a rekonštrukcia výdajníkov na pitnú vodu (+2ks)
• **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie ciest a chodníkov v časti MRK**
Nástroje:
Rekonštrukcia a dobudovanie ciest a chodníkov v časti MRK
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v meste
• **Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí**
Nástroje:
Podpora kultúrnych podujatí
Podpora športových podujatí
• **Projekt: Rekonštrukcia futbalového ihriska**
Nástroje:
Rekonštrukcia futbalového ihriska

• **Projekt: Výstavba detských ihrísk v meste**
Nástroje:
Výstavba detských ihrísk
• **Projekt: Mesto ako zóna oddychu**
Nástroje:
Vytvorenie zelenej oázy, oddychových terás
• **Projekt: Obnova a rozšírenie miestneho trhoviska**
Nástroje:
Obnova a rozšírenie miestneho trhoviska
• **Projekt: Rekonštrukcia a modernizácia kúpaliska**
Nástroje:
Rekonštrukcia a modernizácia kúpaliska
• **Projekt: Vybudovanie klziska**
Nástroje:
Vybudovanie klziska
• **Projekt: Vybudovanie detského lyžiarskeho vleku**
Nástroje:
Vybudovanie detského lyžiarskeho vleku
• **Projekt: Vybudovanie/zriadenie fitness centra**
Nástroje:
Vybudovanie/zriadenie fitness
• **Projekt: Rekonštrukcia multifunkčného ihriska**
Nástroje:
Rekonštrukcia multifunkčného ihriska
• **Projekt: Vybudovanie nových multifunkčných ihrísk**
Nástroje:
Vybudovanie nových multifunkčných ihrísk
• **Projekt: Vybudovanie workoutového ihriska**
Nástroje:
Vybudovanie workoutového ihriska
• **Projekt: Vybudovanie všešportového areálu**
Nástroje:
Vybudovanie všešportového areálu pri miestnom futbalovom ihrisku (bežecká dráha, tréningové futbalové ihrisko, stolný tenis, workoutové ihrisko, detské ihrisko)
• **Projekt: Revitalizácia zelených plôch**
Nástroje:
Revitalizácia a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v zastavanej časti mesta
Osadenie prvkov drobnej architektúry
Prírode blízke hospodárenie v mestských lesoch
• **Projekt: Vybudovanie amfiteátra**

Nástroje:
Vybudovanie amfiteátra
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora
• **Projekt: Rozvoj odborných a digitálnych zručností**
Nástroje:
Rozvoj odborných a digitálnych zručností zamestnancov Mestského úradu
• **Projekt: Zriadenie elektronickej úradnej tabule**
Nástroje:
Zriadenie elektronickej úradnej tabule
• **Projekt: Zriadenie sociálnych sietí mesta Medzev**
Nástroje:
Zriadenie sociálnych sietí mesta Medzev
2.6 Podpora rozvoja cestovného ruchu
• **Projekt: Výstavba cyklochodníka**
Nástroje:
Vybudovanie cyklochodníka
• **Projekt: Zriadenie infocentra v meste**
Nástroje:
Zriadenie infocentra v meste
• **Projekt: Vybudovanie nového náučného chodníka**
Nástroje:
Vybudovanie náučného chodníka
• **Projekt: Prepojenie náučného chodníka s okolitými obcami**
Nástroje:
Prepojenie náučného chodníka s okolitými obcami
• **Projekt: Vybudovanie turistickej infraštruktúry (vyhliadková veža, lavičky, prístrešky, zmyslový chodník, domčeky pre hmyz a pod.)**
Nástroje:
Vybudovanie turistickej infraštruktúry (vyhliadková veža, lavičky, prístrešky, zmyslový chodník, domčeky pre hmyz a pod.)
• **Projekt: Obnova kultúrnych pamiatok mesta**
Nástroje:
Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok mesta (obnova budov, hámrov a iné)

Prioritná oblasť 3: Eko mesto
Strategický cieľ 3.1.: Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov a návštevníkov mesta **Strategický cieľ 3.2:** Podporiť aktivity smerujúce k ochrane životného prostredia
3.1 Prevencia pred povodňami
• **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov**
Nástroje:

Rekonštrukcia jestvujúcich rigolov vedľa komunikácií
Dobudovanie rigolov
• **Projekt: Protipovodňové opatrenia**
Nástroje:
Riešenie odvodňovacích kanálov
Revitalizácia a ochrana tokov
Regulácia, úprava a spevnenie brehov vodného toku
• **Projekt: Vodozádržné opatrenia**
Nástroje:
Výstavba dažďových záhrad
Vybudovanie vsakovacích plôch, vodozádržných parkovísk
Zabezpečenie retenčných nádob
Sadenie prvkov zelenej infraštruktúry
• **Projekt: Vodozádržné opatrenia na lesných pozemkoch mesta**
Nástroje:
Vodozádržné opatrenia na lesných pozemkoch mesta
• **Projekt: Pozemkové úpravy**
Nástroje:
Sceľovanie pozemkov, úprava cestných komunikácií a poľných ciest
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov
• **Projekt: Výstavba zberného dvora**
Nástroje:
Vybudovanie zberného dvora
Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a separáciu odpadov
• **Projekt: Výstavba kompostoviska**
Nástroje:
Zriadenie lokálneho kompostoviska v meste
Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a zhodnocovanie BRKO
• **Projekt**: **Zabezpečenie záhradných kompostérov pre obyvateľov**
Nástroje:
Zabezpečenie záhradných kompostérov pre obyvateľov
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v meste
• **Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri mesta zakúpením fotopascí**
Nástroje:
Zakúpenie a inštalovanie fotopascí
Monitorovanie oblasti
Kontrola dodržiavania čistoty a poriadku na verejných priestranstvách
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov
• **Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti mesta**
Nástroje:
Zníženie energetickej náročnosti verejných budov

Zavedenie obnoviteľných zdrojov energie (slnečná)
• **Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie**
Nástroje:
Prevádzkovanie zariadení na využitie slnečnej energie
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov
• **Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy**
Nástroje:
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektrobicykle
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektromobily

5. Merateľné ukazovatele nástrojov, harmonogram a finančný plán

Súčasťou programovej časti je definovanie hodnôt ukazovateľov projektu, ktoré boli samosprávou vytýčené pre každý pripravovaný projekt. Základné členenie merateľných ukazovateľov je nasledovné:

- **Ukazovatele výstupu** označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.

- **Ukazovatele výsledku** sú hmatateľnými produktmi projektu a bývajú objektívne overiteľnými ukazovateľmi cieľa projektu. Východiskovou hodnotou je absolútna hodnota výsledku ku dňu začiatku realizácie aktivít projektu stanovená ako 0 a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota dosiahnutá realizáciou projektu ku dňu ukončenia realizácie aktivít projektu. Medzi výstupom a výsledkom je logická väzba.

- **Ukazovatele dopadu** vyjadrujú dlhodobý efekt projektu a budú merané v horizonte niekoľkých rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Východiskovou hodnotou je tak, ako aj pri ukazovateľoch výsledku, absolútna hodnota dopadu v roku ukončenia realizácie aktivít projektu a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota, dosiahnutá za obdobie 5 bežných rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Ukazovatele dopadu predstavujú dôsledok zrealizovaných aktivít projektu.

Pre projekty uvádzané v rámci predkladaného PHRSR mesta Medzev budú sledované ukazovatele:
- ukazovatele výsledku, ukazovatele dopadu, ukazovatele výstupu (uvádzané pre činnosti charakterizované iba ako „Nástroje“).

5.1. MERATEĽNÉ UKAZOVATELE NÁSTROJOV

Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Zodpovedná inštitúcia	MJ	Východisková hodnota 2023	Cieľová hodnota 2029
Prioritná oblasť 1: Moderné a inovatívne mesto					
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti mesta					
Výsledok	Kanalizácia v nových lokalitách mesta	Mesto	m	0	2 000
Výsledok	Dobudovaný a zrekonštruovaný mestský vodovod	Mesto	m	0	2 000
Výsledok	Zrekonštruované verejné osvetlenie	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Dobudované verejné osvetlenie	Mesto	súbor	0	1

Výsledok	Zmodernizovaný a rozšírený kamerový systém	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zmodernizovaný a rozšírený mestský rozhlas	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Dobudovaná optická sieť	Mesto	súbor	0	1
	1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry				
Výsledok	Zrekonštruované miestne cestné komunikácie	Mesto	m	0	3 000
Výsledok	Nové miestne cestné komunikácie	Mesto	m	0	8 000
Výsledok	Zrekonštruované chodníky	Mesto	m	0	2 000
	Nové chodníky	Mesto	m	0	2 000
Výsledok	Nové mosty a zrekonštruované mosty	Mesto	m	0	5
Výsledok	Zmodernizované a zrekonštruované autobusové zastávky	Mesto	počet	0	3
Výsledok	Zmodernizované prvky bezpečnostného dopravného značenia	Mesto	súbor	0	5
Výsledok	Dobudované parkovacie plochy	Mesto	súbor	0	6
Výsledok	Parkovacia politika	Mesto	súbor	0	1
	1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR				
Dopad	Podporení podnikatelia (SHR, SZČO, MSP)	Mesto	počet	0	2
	1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce				
Výsledok	Schválené projekty cezhraničnej spolupráce	Mesto	počet	0	2
Dopad	Nová partnerská spolupráca s obcami/mestami	Mesto	počet	0	2
Dopad	Spolupráca mesta s podnikateľskými subjektami	Mesto	počet	0	3
Prioritná oblasť 2: Mesto atraktívne pre všetkých					
	2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v meste				
Výsledok	Bytová výstavba	Mesto	počet	0	2

Výsledok	Nájomné byty	Mesto	počet	0	15
Výsledok	Domová výstavba	Mesto	počet	0	10
	2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v meste				
Výsledok	Kompletne zrekonštruovaný objekt mestského úradu vrátane zateplenia	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Elektrovoltické panely na streche MÚ, tepelné čerpadlo	Mesto	súbor	0	1
Výsledok	Kompletne zrekonštruovaný kultúrny dom	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Elektrovoltické panely na streche KD	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruované materské školy – rozšírené kapacity	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Elektrovoltické panely na streche MŠ	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaná základná škola	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Odstránené havarijné stavy	Mesto	počet	0	2
Výsledok	Revitalizovaný areál základnej školy	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Eko-učebne	Mesto	počet	0	3
Výsledok	Dopravné ihrisko	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaná ZUŠ	Mesto	počet	0	1
Dopad	Rozšírené kapacity ZUŠ	Mesto	súbor	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaný interiér hasičskej zbrojnice	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Technika na protipožiarnu a protipovodňovú ochranu	Mesto	súbor	0	1
Výsledok	Denný stacionár	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaný Dom smútku	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Oplotený cintorín, upravený terén v okolí cintorína	Mesto	počet	1	1
Výsledok	Sociálny podnik	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Verejné WC	Mesto	počet	0	1
	2.3 Podpora integrácie MRK v meste				
Výsledok	Terénna sociálna práca	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Miestna občianska poriadková služba	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Komunitné centrum	Mesto	počet	0	1

Výsledok	Hygienické centrum	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Prístup k pitnej a úžitkovej vode v prostredí MRK	Mesto	súbor	0	1
Výsledok	Dobudované výdajníky	Mesto	počet	0	3
Výsledok	Zrekonštruované výdajníky	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruované a dobudované cesty v časti MRK	Mesto	m	0	3 000
Výsledok	Zrekonštruované a dobudované chodníky v časti MRK	Mesto	m	0	1 000
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v meste					
Výsledok	Počet podporených/ zrealizovaných kultúrnych podujatí	Mesto	počet	0	20
Výsledok	Počet podporených/ zrealizovaných športových podujatí	Mesto	počet	0	20
Výsledok	Zrekonštruované futbalové ihrisko	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Nové detské ihriská	Mesto	počet	0	2
Výsledok	Mesto ako zóna oddychu	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruované a rozšírené miestne trhovisko	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruované a zmodernizované kúpalisko	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Klzisko	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Detský lyžiarsky vlek	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Fitness centrum	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruované multifunkčné ihrisko	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Nové multifunkčné ihriská	Mesto	počet	0	3
Výsledok	Workoutové ihrisko	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Všešportový areál	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Zrevitalizované verejné priestranstvá	Mesto	počet	0	3
Výsledok	Osadené prvky drobnej architektúry	Mesto	počet	0	10
Výsledok	Amfiteáter	Mesto	počet	0	1
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora					
Dopad	Odborné a kvalitné služby pre občanov	Mesto	súbor	0	1

Výsledok	Elektronická úradná tabuľa	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Sociálne siete mesta Medzev	Mesto	súbor	0	1
	2.6 Podpora rozvoja cestovného ruchu				
Výsledok	Cyklochodník	Mesto	m	0	3 000
Výsledok	Infocentrum	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Nový náučný chodník prepojený s okolitými obcami	Mesto	počet	0	2
Výsledok	Vybudovaná turistická infraštruktúra	Mesto	súbor	0	1
Výsledok	Obnovené kultúrne pamiatky v meste	Mesto	počet	0	5
Prioritná oblasť 3: Eko mesto					
	3.1 Prevencia pred povodňami				
Výsledok	Vybudované rigoly	Mesto	m	0	1 000
Výsledok	Zrekonštruované rigoly	Mesto	m	0	2 000
Výsledok	Zavedené protipovodňové opatrenia	Mesto	počet	0	3
Výsledok	Zavedené vodozádržné opatrenia v meste	Mesto	počet	0	5
Výsledok	Zavedené vodozádržné opatrenia na lesných pozemkoch mesta	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Pozemkové úpravy	Mesto	súbor	0	1
	3.2 Podpora zhodnocovania odpadov				
Výsledok	Zberný dvor	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Technika a vozidlá na zber a separáciu odpadov	Mesto	počet	0	5
Výsledok	Kompostovisko	Mesto	počet	0	1
Výsledok	Technika a vozidlá na zber a zhodnocovanie BRKO	Mesto	počet	0	5
Výsledok	Záhradné kompostéry pre obyvateľov	Mesto	počet	0	800
	3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v meste				
Výsledok	Zakúpené fotopasce	Mesto	počet	0	2
	3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov				
Výsledok	Zrekonštruované objekty s cieľom zníženia energetickej náročnosti	Mesto	počet	0	2

Výsledok	Zavedené obnoviteľné zdroje energie	Mesto	počet	0	2
	3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov				
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektrobicykle	Mesto	počet	0	2
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektromobily	Mesto	počet	0	2

5.2. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť sa venuje postupom inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia programu rozvoja mesta, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta na základe stanovených merateľných ukazovateľov, ako aj vecnému a časovému harmonogramu realizácie programu rozvoja mesta formou akčných plánov.

Osnova realizačnej časti PHRSR mesta Medzev je nasledovná:

- Akčný plán mesta
- Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora
- Komunikačná stratégia mesta
- Návrh systému monitorovania a hodnotenia

5.2.1 Akčný plán mesta

Akčný plán vyplýva zo stratégie, tvorí jej kľúčovú časť a bude realizovaný prostredníctvom konkrétnych, vopred zadefinovaných projektov a aktivít. Jeho náplňou sú predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, pričom je v ňom uvádzaná konkrétna inštitúcia zodpovedná za ich naplnenie. Nevyhnutnou súčasťou akčného plánu sú vždy aj predpokladané zdroje financovania.

Akčný plán 2023 - 2029			
Opatrenie, aktivita	**Termín**	**Zodpovedná inštitúcia**	**Financovanie (EUR)**
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti mesta			
Projekt: Rozšírenie miestnej kanalizácie	2023-2029	mesto	2 000 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia mestského vodovodu	2023-2029	mesto	800 000,00
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie verejného osvetlenia	2023-2029	mesto	60 000,00
Projekt: Modernizácia a rozšírenie kamerového systému	2023-2029	mesto	10 000,00
Projekt: Modernizácia a rozšírenie mestského rozhlasu	2023-2029	mesto	10 000,00
Projekt: Dobudovanie optickej siete	2023-2029	mesto	80 000,00

1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií	2023-2029	mesto	500 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov	2023-2029	mesto	500 000,00
Projekt: Výstavba a rekonštrukcia mostov	2023-2029	mesto	1 000 000,00
Projekt: Modernizácia a rekonštrukcia autobusových zastávok	2023-2029	mesto	10 000,00
Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia	2023-2029	mesto	10 000,00
Projekt: Dobudovanie parkovacích plôch v meste	2023-2029	mesto	500 000,00
Projekt: Riešenie parkovacej politiky v meste	2023-2029	mesto	2 000,00
1.3 Podpora podnikateľov - SZČO, MSP, SHR			
Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v meste	2023-2029	mesto	30 000,00
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce			
Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce	2023-2029	mesto	10 000,00
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v meste			
Projekt: Podpora individuálnej bytovej výstavby	2023-2029	mesto	200 000,00
Projekt: Výstavba nájomných bytov	2023-2029	mesto	600 000,00
Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby	2023-2029	mesto	200 000,00
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v meste			
Projekt: Rekonštrukcia objektu mestského úradu	2023-2029	mesto	300 000,00
Projekt: Rekonštrukcia objektu kultúrneho domu	2023-2029	mesto	200 000,00
Projekt: Rekonštrukcia objektov dvoch materských škôl	2023-2029	mesto	500 000,00
Projekt: Rekonštrukcia budovy základnej školy a jej areálu	2023-2029	mesto	400 000,00
Projekt: Rekonštrukcia základnej umeleckej školy a rozšírenie jej kapacít	2023-2029	mesto	500 000,00
Projekt: Rekonštrukcia interiéru hasičskej zbrojnice	2023-2029	mesto	50 000,00
Projekt: Zriadenie denného stacionára	2023-2029	mesto	600 000,00
Projekt: Rekonštrukcia Domu smútku	2023-2029	mesto	200 000,00
Projekt: Úprava cintorína	2023-2029	mesto	60 000,00

Projekt: Zriadenie sociálneho podniku	2023-2029	mesto	300 000,00
Projekt: Vybudovanie verejného WC	2023-2029	mesto	20 000,00
2.3 Podpora integrácie MRK v meste			
Projekt: Terénna sociálna práca	2023-2029	mesto	250 000,00
Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby	2023-2029	mesto	300 000,00
Projekt: Zriadenie komunitného centra	2023-2029	mesto	500 000,00
Projekt: Zriadenie hygienického centra	2023-2029	mesto	170 000,00
Projekt: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí MRK v meste s dôrazom na nízkonákladové opatrenia	2023-2029	mesto	100 000,00
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie ciest a chodníkov v časti MRK	2023-2029	mesto	800 000,00
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v meste			
Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí	2023-2029	mesto	50 000,00
Projekt: Rekonštrukcia futbalového ihriska	2023-2029	mesto	150 000,00
Projekt: Výstavba detských ihrísk v meste	2023-2029	mesto	400 000,00
Projekt: Mesto ako zóna oddychu	2023-2029	mesto	100 000,00
Projekt: Obnova a rozšírenie miestneho trhoviska	2023-2029	mesto	50 000,00
Projekt: Rekonštrukcia a modernizácia kúpaliska	2023-2029	mesto	500 000,00
Projekt: Vybudovanie klziska	2023-2029	mesto	30 000,00
Projekt: Vybudovanie detského lyžiarskeho vleku	2023-2029	mesto	400 000,00
Projekt: Vybudovanie/zriadenie fitness centra	2023-2029	mesto	300 000,00
Projekt: Rekonštrukcia multifunkčného ihriska	2023-2029	mesto	150 000,00
Projekt: Vybudovanie nových multifunkčných ihrísk	2023-2029	mesto	400 000,00
Projekt: Vybudovanie workoutového ihriska	2023-2029	mesto	150 000,00
Projekt: Vybudovanie všešportového areálu	2023-2029	mesto	300 000,00
Projekt: Revitalizácia zelených plôch	2023-2029	mesto	100 000,00
Projekt: Vybudovanie amfiteátra	2023-2029	mesto	60 000,00

2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora			
Projekt: Rozvoj odborných a digitálnych zručností	2023-2029	mesto	200 000,00
Projekt: Zriadenie elektronickej úradnej tabule	2023-2029	mesto	10 000,00
Projekt: Zriadenie sociálnych sietí mesta Medzev	2023-2029	mesto	3 000,00
2.6 Podpora rozvoja cestovného ruchu			
Projekt: Výstavba cyklochodníka	2023-2029	mesto	1 200 000,00
Projekt: Zriadenie infocentra v meste	2023-2029	mesto	20 000,00
Projekt: Vybudovanie nového náučného chodníka	2023-2029	mesto	30 000,00
Projekt: Prepojenie náučného chodníka s okolitými obcami	2023-2029	mesto	250 000,00
Projekt: Vybudovanie turistickej infraštruktúry (vyhliadková veža, lavičky, prístrešky, zmyslový chodník, domčeky pre hmyz a pod.)	2023-2029	mesto	30 000,00
Projekt: Obnova kultúrnych pamiatok mesta	2023-2029	mesto	1 000 000,00
3.1 Prevencia pred povodňami			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov	2023-2029	mesto	500 000,00
Projekt: Protipovodňové opatrenia	2023-2029	mesto	300 000,00
Projekt: Vodozádržné opatrenia	2023-2029	mesto	200 000,00
Projekt: Vodozádržné opatrenia na lesných pozemkoch mesta	2023-2029	mesto	100 000,00
Projekt: Pozemkové úpravy	2023-2029	mesto	100 000,00
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov			
Projekt: Výstavba zberného dvora	2023-2029	mesto	500 000,00
Projekt: Výstavba kompostoviska	2023-2029	mesto	300 000,00
Projekt: Zabezpečenie záhradných kompostérov pre obyvateľov	2023-2029	mesto	10 000,00
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavanie čistoty v meste			
Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri mesta zakúpením fotopascí	2023-2029	mesto	3 000,00
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov energie			

Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti mesta a jeho obyvateľov	2023-2029	mesto	600 000,00
Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie	2023-2029	mesto	70 000,00
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov			
Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy	2023-2029	mesto	20 000,00

5.2.2 Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora

Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia Mesta Medzev. V procese prípravy PHRSR bol navrhnutý dotazník, cieľom ktorého bolo získanie názorov občanov mesta na rôzne témy týkajúce sa života v meste. Takto sa obyvatelia mesta mohli stať priamymi spolutvorcami PHRSR a tým aj budúceho rozvoja mesta Medzev. V procese záverečného spracovania PHRSR miestni obyvatelia spolu s poslancami a zamestnancami mestského úradu aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR mesta, s dôrazom na definovanie strategickej časti dokumentu.

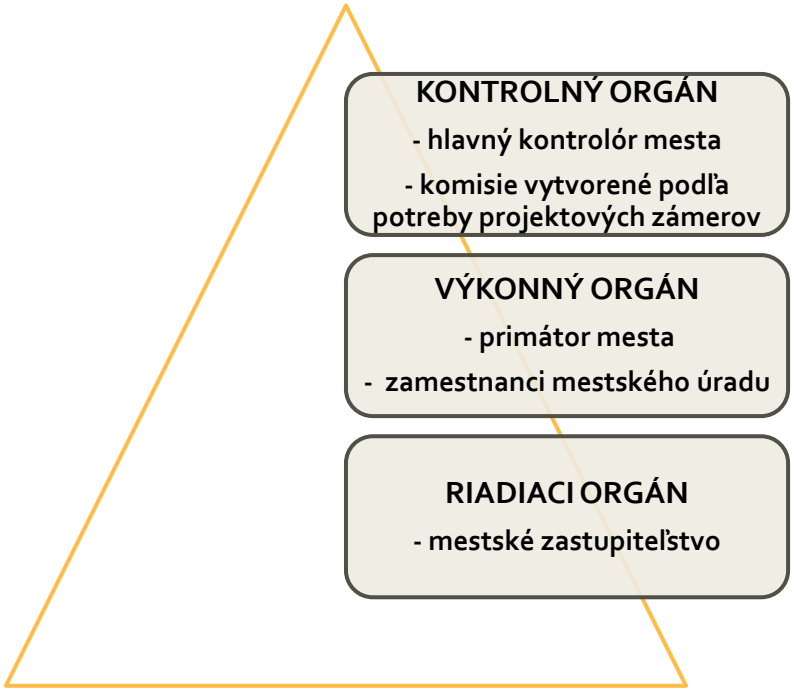
Inštitucionálne zabezpečenie

Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch a aktivitách mesta v období 2023 - 2029. Široký rámec navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať zodpovednú prípravu zo strany mesta, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov mestského úradu a podpory z externého odborného prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2023 - 2029 venovať zvýšená pozornosť, je náročnosť týchto projektov. Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov, ktoré následne majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S týmto problémom súvisí aj počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti mesta a poddimenzovanie ľudských kapacít na mestskom úrade bude potrebné spolupracovať s odbornými externými poradcami, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov. Parciálne ciele budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi. Touto vhodne zvolenou organizačnou podporou dokážeme sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni mesta bude mestské zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni mesta bude primátor mesta, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia

budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinné, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci mestského úradu.

Funkciu kontrolného orgánu mesta zabezpečí hlavný kontrolór mesta prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov. Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia mesta, podnikatelia, mimovládne organizácie ako aj partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov mesta v období 2023 - 2029 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a vo všetkých zložkách projektového riadenia. Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicite vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činnosti a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň si mesto kladie za cieľ zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov MÚ, partnerov a verejnosti. Dokument PHRSR mesta je preto živým dokumentom, ktorý do budúcna ráta s možnými aktualizáciami. Mestské zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie. Zároveň zodpovedá za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy.

Mestské zastupiteľstvo bude zároveň schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré mesto, ako prijímateľ dotácie, bude v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

Komunikačná stratégia mesta

Tak ako v každej oblasti života mesta, aj pri rozvoji komunikácie je potrebné zohľadňovať reálne potreby občanov a možnosti samosprávy. Komunikačná stratégia mesta Medzev vychádza zo skutočnosti, že kvalita poskytovaných informácií bude mať vplyv na spokojnosť jeho občanov, ako aj zo skutočnosti, že úlohou samosprávy je zabezpečiť vzájomnú komunikáciu s občanmi. To znamená, že okrem poskytovania aktuálnych informácií a zabezpečenia ich dostupnosti pre občanov, je potrebné zaistiť aj spätnú väzbu verejnosti. Z pohľadu miesta, kde komunikácia v samospráve prebieha, hovoríme o dvoch formách komunikácie:

- interná komunikácia – vo vnútri samosprávy,
- externá komunikácia – na území mesta a mimo neho.

Hlavnými cieľovými skupinami v komunikácii mesta sú:

- interná komunikácia – zamestnanci MÚ a poslanci MÚ,
- externá komunikácia – občania mesta, spolupracujúci podnikatelia, návštevníci, zamestnanci okolitých obecných úradov.

Samospráva využíva viacero komunikačných prostriedkov:

- prioritne je pre komunikáciu s občanmi určená webová stránka mesta, ktorá zabezpečuje okamžitú dostupnosť informácií,
- vzhľadom na počet obyvateľov mesta je možné využívať aj priamu - osobnú komunikáciu,
- ďalším prostriedkom poskytovania informácií je úradná tabuľa umiestnená pred mestským úradom či mestský rozhlas,
- poslednou formou komunikácie je priama účasť verejnosti na zasadnutiach mestského zastupiteľstva.

Zo skúseností mesta možno konštatovať, že mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľov mesta dávajú prednosť komunikácii prostredníctvom web stránky, pričom staršie vekové kategórie preferujú priamu komunikáciu či prijímanie informácií prostredníctvom mestského rozhlasu.

Publicita projektov mesta

Podľa pokynov poskytovateľov dotácií, či nimi vydávaných Manuálov pre Informovanie a publicitu, je mesto zodpovedné za zabezpečenie informovania odbornej a širokej verejnosti o nenávratnej finančnej pomoci poskytnutej z fondov EÚ. Publicita si podľa typu investície (projektu) bude vyžadovať rôzne spôsoby realizácie. Mesto má povinnosť zabezpečiť, aby informácie o poskytnutej podpore boli odovzdávané všetkým zapojeným stranám. Dôraz sa kladie na čo najširšiu publicitu, ktorej zrealizovanie potom musí mesto adekvátne zdokladovať. Pri realizácii jednotlivých projektov bude mesto na komunikáciu – v závislosti od typu projektu a veľkosti investície - využívať tieto formy publicity:

- Veľkoplošná reklamná tabuľa (počas realizácie projektu)
- Trvalo vysvetľujúca informačná tabuľa (spravidla po ukončení projektu)
- Informačné plagáty, bulletiny
- Prostredníctvom mestského rozhlasu
- Propagačné a informačné predmety

- Informačné materiály a dokumenty - pri organizácií konferencií, kurzov, workshopov bude informácia o podpore projektov uvádzaná na všetkých pozvánkach, prezenčných listinách a pod.

Prostredníctvom uvádzanej komunikačnej stratégie bude počas obdobia realizácie PHRSR 2023 - 2029 prebiehať komunikácia s obyvateľmi s cieľom naplniť zadefinované očakávania obyvateľov o rozvoji mesta.

5.2.3 Návrh systému monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie je pre účely predloženého PHRSR chápaný ako systematický proces zberu, triedenia, vyhodnocovania a uchovávania relevantných informácií celého projektového tímu (realizačného aj odborného) o vecnom a finančnom plnení aktivít PHRSR. Cieľom monitorovania nebude len porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom, ale aj celkový priebeh napĺňania stanoveného časového harmonogramu a zadefinovaných výstupov.

Plnenie systému monitorovania a hodnotenia v praxi

Mesto bude raz ročne zbierať, vyhodnocovať a spracovávať návrhy, doplnenia a pripomienky poslancov, zamestnancov mestského úradu, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Po spracovaní získaných informácií do jednotnej podoby bude mestskému zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHRSR za predchádzajúci rok a návrh na zapracovanie aktualizácií prípadne doplnení. Výstupom monitorovania PHRSR na úrovni mesta bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená mestským zastupiteľstvom, ktorej súčasťou budú monitorovacie správy schválené riadiacimi orgánmi jednotlivých OP pre daný rok. Aj napriek popísanej postupnosti krokov systému monitorovania a hodnotenia niekedy sa všetky procesy a aktivity nezrealizujú so 100% úspešnosťou tak, ako bolo pôvodne naplánované. Vzniknuté zmeny bude preto nutné, čo najrýchlejšie účinne popísať, presadiť a adresne uložiť konkrétnemu pracovníkovi s určením termínu realizácie. Aby sa tieto zmeny mohli realizovať, mesto zaistí, aby systém, ktorý využíva pre riadenie a implementáciu projektov bol otvorený takýmto úpravám a umožňoval zapracovanie zmien okamžite, bez zbytočných odkladov a neefektívneho plytvania času a nákladov.

Zodpovednosti za jednotlivé typy projektov resp. predkladanie monitorovacích správ nie je možné adresne zadať v tejto chvíli konkrétnemu pracovníkovi. Budú určené v čase prípravy najneskôr však v čase schválenia konkrétneho projektu. Pre tento účel s cieľom eliminovať možné pochybenia bude pre zodpovedných pracovníkov vytvorená pracovná náplň s presným vymedzením ich zodpovedností a kompetencií, ktoré vyplynú zo zmluvy s poskytovateľom dotácie a ním určených postupov a podmienok pre hodnotenie a monitorovanie projektov.

Vyššie uvedenými bodmi nie je dotknutá povinnosť štatutárneho zástupcu mesta alebo mestských orgánov ich hlavnej zodpovednosti za všetky správne, aktuálne a úplné skutočnosti uvádzané v monitorovacích správach.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2023 - 2029		
Typ hodnotenia	**Vykonať prvýkrát**	**Dôvod vykonania/periodicita**
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2025	Podľa rozhodnutia mesta ako koordinátora PHRSR prípadne identifikácii spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	V súlade s plánom pre predkladanie Monitorovacích správ, minimálne 4x ročne (kvartálne)	Kontrola – porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom (čas a zdroje – finančné, materiálové, ľudské)
Tematické hodnotenie časti PHRSR	V roku 2024	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Podľa potreby	Pri závažnom odklone od stanovených cieľov, pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	V roku 2029	Na základe rozhodnutia primátora mesta, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

5.3. FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHRSR.

Osnova kapitoly je nasledovná:
- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHRSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet mesta,
- hodnotiaca tabuľka pre výber projektov.

Všetky sumy uvádzané v tomto dokumente pre plánované projekty sú uvádzané hrubým odhadom. Dôvodom je nielen dlhší časový horizont, na ktorý sú tieto prostriedky plánované, ale fakt, že bez spracovania projektovej dokumentácie je nemožné vyčísliť presnú sumu pre konkrétny projekt.

Pre projekt, kde je to možné, mesto zabezpečí financovanie v rámci bežnej prevádzky samosprávy, pri náročnejších projektoch sa ráta s hlavným finančným krytím z mimorozpočtových prostriedkov mesta, pričom mesto ráta s nutným spolufinancovaním, pri projektoch, kde je to relevantné.
Zoznam zdrojov, aj tých potenciálnych, ktorými je možné zabezpečiť finančné krytie projektov mesta, sú hlavne:

- vlastné zdroje,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financovanie z národných projektov,
- rozpočet samosprávneho kraja,
- EŠIF (európske štrukturálne a investičné fondy),
- sponzorské dary (podnikatelia či súkromné osoby),
- bankový úver.

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHRSR mesta je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	rok							Spolu (EUR)
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Moderné a inovatívne mesto	1 656 600	1 104 400	828 300	828 300	552 200	552 200	0	5 522 000
Mesto atraktívne pre všetkých	3 639 900	2 426 600	1 819 950	1 819 950	1 213 300	1 213 300	0	12 133 000
Eko mesto	810 900	540 600	405 450	405 450	270 300	270 300	0	2 703 000
SPOLU (€)	6 107 400	4 071 600	3 053 700	3 053 700	2 035 800	2 035 800	0	20 358 000

5.3.1 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Predložená Intervenčná matica predstavuje hrubý odhad objemu finančných zdrojov potrebných na realizáciu stanovených projektových zámerov. Definitívna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie pre konkrétny projektový zámer pri zohľadnení výsledku verejného obstarávania.

Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje				
		EÚ	Štát	VÚC	Mesto	Spolu
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti mesta	2 960 000	2 368 000	296 000	248 000	48 000	2 960 000
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	2 522 000	2 017 600	252 200	152 200	100 000	2 522 000
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR	30 000	24 000	3 000	3 000	0	30 000
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce	10 000	8 000	1 000	1 000	0	10 000
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v meste	1 000 000	800 000	100 000	60 000	40 000	1 000 000
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v meste	3 130 000	2 504 000	313 000	186 500	126 500	3 130 000
2.3 Podpora integrácie MRK v meste	2 120 000	1 696 000	212 000	196 000	16 000	2 120 000

2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v meste	3 140 000	2 512 000	314 000	257 000	57 000	3 140 000
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora	213 000	170 400	21 300	19 650	10 650	213 000
2.6 Podpora rozvoja cestovného ruchu	2 530 000	2 024 000	253 000	236 500	16 500	2 530 000
3.1 Prevencia pred povodňami	1 200 000	960 000	120 000	110 000	10 000	1 200 000
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov	810 000	648 000	81 000	60 500	20 500	810 000
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v meste	3 000	2 400	300	0	300	3 000
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov	670 000	536 000	67 000	53 500	13 500	670 000
3.5 Znižovanie produkcie skleníkových plynov	20 000	16 000	2 000	1 500	500	20 000

Finančný rámec na realizáciu PHRSR

Finančný rámec na realizáciu PHRSR ako detailný prehľad finančných nárokov jednotlivých projektových zámerov, je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHRSR na celé jeho obdobie.

5.3.2 Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Pre transparentný a nespochybniteľný výber projektov a stanovenie priorít pri ich financovaní, bola vypracovaná tabuľka pre výber projektov, ktorá je súčasťou finančnej časti. Hodnotiacim kritériom s najvyššou váhou je nielen výsledok projektu, ale aj jeho dopad – prínos pre rozvoj mesta z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja.

Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt
1	Najvyššia priorita	- projekty zamerané na okamžité riešenie náhlych havarijných situácií, prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty, ktorých plnenie je pre mesto povinné (usmernenie na úrovni SR alebo EÚ, projekty plynúce zo zmeny legislatívy)	
2	Vysoká Priorita	- projekty na predchádzanie dôsledkov prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty smerujúce k rozvoju mesta, ktorých financovanie je možné realizovať zo zdrojov mesta - projekty smerujúce k rozvoju mesta, ktorých financovanie je možné získať zo zdrojov EÚ - projekty, ktorých realizáciu považujú obyvatelia mesta za nevyhnutnú (silná podpora miestnych obyvateľov) - projekty, ktorých plnenie je možné zaradiť pod Všeobecne záväzné nariadenia mesta	**Projekt:** Rozšírenie miestnej kanalizácie **Projekt:** Dobudovanie a rekonštrukcia mestského vodovodu **Projekt:** Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií **Projekt:** Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov **Projekt:** Rekonštrukcia a dobudovanie ciest a chodníkov v časti MRK **Projekt:** Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v meste **Projekt:** Rozvoj partnerskej spolupráce **Projekt:** Protipovodňové opatrenia **Projekt:** Vodozádržné opatrenia

			Projekt: Vodozádržné opatrenia na lesných pozemkoch mesta **Projekt:** Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov **Projekt:** Výstavba a rekonštrukcia mostov
3	Stredná priorita	- projekty, ktoré robia mesto príťažlivejšou, zaujímavejšou v očiach obyvateľov, návštevníkov - projekty, ktoré sú pre mesto, vhodné a podporujú rozvoj mesta - projekty, na ktoré je možné získať financovanie z mimorozpočtových zdrojov a sú v súlade so rozvojovým smerovaním mesta	**Projekt:** Modernizácia a rozšírenie kamerového systému **Projekt:** Rekonštrukcia a dobudovanie verejného osvetlenia **Projekt:** Modernizácia a rozšírenie mestského rozhlasu **Projekt:** Dobudovanie optickej siete **Projekt:** Modernizácia a rekonštrukcia autobusových zastávok **Projekt:** Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia **Projekt:** Dobudovanie parkovacích plôch **Projekt:** Riešenie parkovacej politiky v meste **Projekt:** Podpora individuálnej bytovej výstavby **Projekt:** Výstavba nájomných bytov **Projekt:** Podpora individuálnej domovej výstavby **Projekt:** Rekonštrukcia objektu mestského úradu **Projekt:** Rekonštrukcia objektu kultúrneho domu

				Projekt: Rekonštrukcia objektov dvoch materských škôl **Projekt:** Rekonštrukcia budovy základnej školy a jej areálu **Projekt:** Rekonštrukcia základnej umeleckej školy a rozšírenie jej kapacít **Projekt:** Rekonštrukcia interiéru hasičskej zbrojnice **Projekt:** Zriadenie denného stacionára **Projekt:** Rekonštrukcia Domu smútku **Projekt:** Úprava cintorína **Projekt:** Zriadenie sociálneho podniku **Projekt:** Terénna sociálna práca **Projekt:** Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby **Projekt:** Zriadenie komunitného centra **Projekt:** Zriadenie hygienického centra **Projekt:** Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí MRK v meste s dôrazom na nízkonákladové opatrenia **Projekt:** Podpora kultúrnych a športových podujatí **Projekt:** Rekonštrukcia futbalového ihriska **Projekt:** Výstavba detských ihrísk v meste

				Projekt: Mesto ako zóna oddychu **Projekt:** Obnova a rozšírenie miestneho trhoviska **Projekt**: Rekonštrukcia multifunkčného ihriska **Projekt:** Vybudovanie nových multifunkčných ihrísk **Projekt:** Vybudovanie workoutového ihriska **Projekt:** Vybudovanie všešportového areálu **Projekt:** Revitalizácia zelených plôch **Projekt:** Vybudovanie amfiteátra **Projekt:** Výstavba zberného dvora **Projekt**: Výstavba kompostoviska **Projekt:** Zabezpečenie záhradných kompostérov pre obyvateľov **Projekt**: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri mesta zakúpením fotopascí **Projekt:** Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti mesta a jeho obyvateľov **Projekt:** Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie **Projekt:** Výstavba cyklochodníka **Projekt:** Zriadenie infocentra v meste

			Projekt: Vybudovanie turistickej infraštruktúry (vyhliadková veža, lavičky, prístrešky, zmyslový chodník, domčeky pre hmyz a pod.) **Projekt:** Obnova kultúrnych pamiatok mesta **Projekt:** Rekonštrukcia a modernizácia kúpaliska **Projekt:** Zriadenie elektronickej úradnej tabule **Projekt:** Zriadenie sociálnych sietí mesta Medzev
4	Nízka priorita	- projekty, ktorých prínos pre rozvoj mesta je minimálny - projekty bez silnej podpory obyvateľov mesta - projekty na základe nepresne zadefinovaných projektových úvah bez jasného cieľa	**Projekt**: Rozvoj odborných a digitálnych zručností **Projekt:** Vybudovanie nového náučného chodníka **Projekt**: Prepojenie náučného chodníka s okolitými obcami **Projekt**: Vybudovanie klziska **Projekt**: Vybudovanie detského lyžiarskeho vleku **Projekt:** Vybudovanie/zriadenie fitness centra **Projekt:** Vybudovanie verejného WC **Projekt:** Pozemkové úpravy **Projekt:** Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej

			verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Na základe vyššie uvádzanej tabuľky pre výber projektov, ktorá stanovuje kritéria pre výber projektov mesta Medzev, sa v nasledujúcom programovom období plánuje zrealizovať celkovo 72 projektov, pričom 12 projektov má vysokú prioritu, 51 projektov bude realizovaných ako projekty so strednou prioritou a 9 projektov s nízkou prioritou.

Tabuľka je však iba rámcovým prehľadom pripravovaných projektov a je otvorená ďalším úpravám a doplneniam. Približuje projektové zámery mesta, avšak finálna verzia predkladaných projektov bude vždy závislá na finančných možnostiach mesta, podmienok konkrétnych výziev a pokynov poskytovateľov.

6. Riziká implementácie a ich prevencia

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené možné riziká súvisiace s prípravou, schvaľovaním a riešením nástrojov (projektov) a odhadnutý ich dopad na projekt a jeho kvalitu ako aj uvedené spôsoby a postupy eliminácie rizík.

Popis rizika	Väzba rizika na cieľ resp. nástroj implementácie PHRSR	Zhodnotenie významnosti rizika	Opatrenie na zníženie rizika	Spôsob monitorovania rizika	Zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrenia
Schválenie a podpísanie projektu v neskoršom ako avizovanom termíne	Skrátenie doby realizácie projektu	Stredný	Naplánovanie dostatočnej časovej rezervy. Od podania projektu po schválenie projektu, podpísanie zmluvy a začiatok riešenia sa uvažuje s periódou 6 mesiacov.	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	mestský úrad, primátor mesta.
Nedostatky vo finančných tokoch všetkých zainteresovaných	Ohrozenie realizácie projektu zo strany dodávateľov	Stredný	Dohoda s dodávateľom prác, tovarov a služieb na 90 dňovej splatnosti faktúr.	Finančné plánovanie, komunikácia k finančnému plneniu všetkých zainteresovaných.	mestský úrad, primátor mesta.
Stabilita personálneho zabezpečenia projektu zo strany všetkých zainteresovaných	Ohrozenie plánovaných výsledkov aktivity	Nízky	Do projektu je navrhnutý vysoko profesionálny tím pracovníkov. Navrhovaný počet osôb v projekte	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	mestský úrad, primátor mesta.

			vychádza z doterajších skúsenosti mesta s realizáciou obdobných nástrojov/ projektov.		
Nezvládnutie projektu po riadiacej stránke - neukončenie projektu v stanovenom termíne	Nepreplatenie výdavkov zo strany kontraktačného orgánu, ohrozenie dokončenia projektu	Nízky	Navrhnutá dostatočná časová rezerva.	Dôsledné plánovanie, priebežná kontrola a vyhodnocovanie dosiahnutých míľnikov a špecifických cieľov.	mestský úrad, primátor mesta.
Nedodržanie zmluvných podmienok zo strany dodávateľov služieb a tovarov	Ohrozenie realizácie projektu, ohrozenie plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Výber najvhodnejšieho dodávateľa cestou transparentného verejného obstarávanie je zárukou výberu spoľahlivého partnera /dodávateľa/.	Kontrola procesu poverenou osobou.	mestský úrad, primátor mesta.
Neúspešné VO alebo potreba opakovať verejné obstarávanie	Časový posun, ohrozenie termínu ukončenia projektu	Nízky	Verejné obstarávanie bude zabezpečené osobou spôsobilou vo verejnom obstarávaní. (externé zdroje).	Využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu.	mestský úrad, primátor mesta, externý partner.
Riziká politické a legislatívne	Možné ohrozenie	Nízky	Dôsledná znalosť legislatívnych	Znalosť legislatívy, využitie	mestský úrad, primátor mesta, externý partner.

	realizácie projektu		noriem. Prioritný záujem mesta a partnerov na realizácii projektu.	externých odborníkov v procese prípravy projektu.	
Nezvládnutie projektu po technickej stránke	Ohrozenie dosiahnutia plánovaných výsledkov projektu	Nízky	Mesto disponuje potrebným technickým vybavením, ktoré bude po dobudovaní umožňovať generovanie plánovaných výstupov.	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	mestský úrad, primátor mesta.
Nedostatok disponibilných kapacít	Ohrozenie postupu prác na projekte, ohrozenie harmonogramu a plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Mesto vyčlení dostatok disponibilných kapacít s možnou alternáciou pracovníkov pri odbornom dozeraní a kontrole implementácie.	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	mestský úrad, primátor mesta.
Riziko nezáujmu občanov o projektové dianie	Efektívna správa mesta s využitím nástrojov pri plánovaní a implementovaní stratégií rozvoja	Stredné	Transparentný prístup vedenia mesta k obyvateľom postavený na aktívnom postoji mesta, smart nástroje.	Monitoring zapájania sa obyvateľov do účasti na verejnom živote, priebežné vyhodnocovanie a zlepšovanie procesu.	mestský úrad, primátor mesta, mestské zastupiteľstvo.
Riziko úbytku obyvateľov	Mesto atraktívne pre život	Nízke	Osveta, v spojení s realizáciou nástrojov príslušného	Monitoring stavu kvality života v meste, dotazníky a smart nástroje	mestský úrad, primátor mesta.

			strategického cieľa.	pre komunikáciu s obyvateľmi.	

Pre nastavenie riadenia rizík je vhodné v prípade závažnosti a početnosti rizík vytvoriť plán riadenia rizík, ako uvádza tabuľka vyššie. Základnými bodmi tohto postupu sú:

- identifikovanie možných rizík tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie,
- zhodnotenie ich významnosti,
- návrh opatrení na zníženie rizík a zodpovednosti za ich realizáciu,
- návrh postupov monitorovania a priebežného hodnotenia rizík.

Platí však, že základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

7. Riadenie implementácie

Názov štruktúry kontroly implementácie PHRSR	**Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR**		
Mestské Zastupiteľstvo	**Úlohy a kompetencie :** • bude schvaľovať PHRSR, • vyjadruje sa k procesu monitoringu, • priebežne prehodnocuje a v prípade potreby aktualizuje PHRSR.		
Hlavný kontrolór mesta	**Úlohy a kompetencie :** • zabezpečuje kontrolu plnenia zadefinovaných cieľov, • zabezpečuje finančnú kontrolu (finančné krytie, súlad projektových rozpočtov s aktuálnym PHRSR mesta).		
Názov štruktúry riadenia implementácie PHRSR	**Členovia a ich funkcie**	**Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR**	**Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov**
Riadiaci výbor	11 členov – poslanci Mestského zastupiteľstva	Rozhoduje o začatí prípravných prác, presadzuje, zadáva úlohy, lobuje smerom k nadriadeným orgánom a zabezpečuje všeobecnú podporu realizácie plánu	Zasadá minimálne kvartálne alebo podľa potreby, (členovia výboru budú menovaní po schválení PHRSR). Riadiaci výbor svoju činnosť môžu spustiť po menovaní. <u>Dôležité:</u> Zloženie výboru musí byť / bude vystavané tak, aby každý člen v rámci mesta zohrával významnú úlohu v aktívnom živote mesta (tým sa zabezpečí jeho schopnosť zasiahnuť pri realizácii a predchádzať tak vzniku problémov a možných odchýlok od plánu.)
Gestor	Primátor mesta	<u>V príprave:</u> Rozhoduje o začatí prípravných prác na základe predchádzajúceho súhlasu zastupiteľstva mesta,	Gestor PHRSR je najvyšší reprezentant realizácie PHRSR do vnútra mesta aj smerom navonok, teda vo vzťahu k nadriadeným orgánom.

		V procese: Koordinuje všetky zložky zodpovedné za implementáciu PHRSR	- Vedie riadiaci výbor, zvoláva a vedie jeho zasadnutie.
Názov výkonnej štruktúry v procese implementácie PHRSR	**Členovia a ich funkcie**	**Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR**	**Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov**
Koordinátor tvorby stratégie (Koordinátor prípravných prác)	Pozícia obsadená externým dodávateľom	Koordinuje činnosti smerujúce k tvorbe dokumentu, spracováva dokument na základe dát z participatívneho procesu tvorby, metodicky usmerňuje proces kreovania PHRSR	Je poradným orgánom v procese tvorby. Usmerňuje a koordinuje činnosti tak, aby proces aj výsledok boli v súlade s metodikou a platnou legislatívou.
Poverenie koordinátora prípravných prác mesta Medzev bude jasne a jednoznačne formálne komunikované, aby bola zaistená transparentnosť a nevznikali pochybnosti o jeho osobe a jeho právomociach. Poverenie koordinátora prípravných prác od gestora bude mať písomnú formu a bude dostupné ďalším stranám, ktoré budú zapojené do prípravy tvorby stratégie vrátane verejnosti.			
Prípravný tím + logistický tím	Zamestnanci mestského úradu	V príprave: Pripravuje podklady na rozhodnutie o aktualizácii, resp. o spracovaní nového PHRSR V procese: Podieľa sa na plnení realizácie jednotlivých úloh nástrojov, zabezpečuje činnosti spojené s monitoringom PHRSR. Zároveň zabezpečuje administratívnu podporu a zabezpečuje technicko – obslužné činnosti.	Pripravuje podklady a zabezpečuje práce spojené s implementáciou a hodnotením PHRSR.

8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR

8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia

Odporúčania pre nižšie úrovne strategického riadenia

Nakoľko predkladaný dokument (PHRSR mesta) je sám programom na najnižšom stupni verejnej správy, nie je možné z neho odvádzať odporúčania pre nižšie stupne riadenia.

Odporúčania pre nadradené úrovne strategického riadenia
Pri tvorbe PHRSR mesta Medzev boli zohľadňované strategické dokumenty nadradenej úrovne. Pri aktualizácii strategických dokumentov vyšších úrovni na obdobie niekoľko rokov je potrebné prihliadať na konkrétne plány jednotlivých obcí/miest, pretože práve tie dokážu – na základe poznania skutočných potrieb svojich obyvateľov – detailne reflektovať aktuálne problémy, ktoré je potrebné aj aktuálne riešiť. Zovšeobecňovanie konkrétnych problémov napr. malých miest a obcí na úroveň regiónu totiž neodzrkadľuje vždy skutkový stav v konkrétnom meste alebo konkrétnej obci.

8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty

V procese implementácie PHRSR sa môžu objaviť problémy, ktoré následne ovplyvnia dosiahnutie vízie a naplnenie zadefinovaných cieľov a celkovú efektívnosť implementácie. Možnosť výskytu týchto problémov predstavuje riziko pre naplnenie stratégie, preto je potrebné pomenovať potenciálne problémy ešte pred tým ako sa vyskytnú, a pripraviť postupy na zníženie ich výskytu resp. na minimalizáciu ich dopadov.
Jedným z kľúčových prostriedkov na elimináciu rizika je definovanie a poznanie právomocí subjektov zapojených do procesu realizácie, spolu s odporúčaniami a požiadavkami na partnerské a spolupracujúce subjekty.

Tím pre koordináciu tvorby navrhne postup na zníženie rizík už pri formulovaní PHRSR a to voľbou stratégie, vhodných nástrojov a následne pri jej implementácii. Základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

V tomto kroku sa nastavia mechanizmy rozhodovacích a schvaľovacích procesov a to najmä kompetencie a pravidlá:

- monitoringu a hodnotenia plnenia úloh a výstupov implementácie PHRSR,
- operatívneho riadenia implementácie (koordinácie prác, komunikácia, riadenie využitia zdrojov a operatívne rozhodnutia),
- adaptácie a zmien stratégie na základe výstupov procesu monitorovania,
- manažmentu rizík.

Tabuľka nižšie uvádza prehľad odporúčaní a požiadaviek na partnerské a spolupracujúce subjekty.

č.	Názov partnera	Prehľad odporúčaní a požiadaviek
1	Mestský úrad mesta Medzev	- vytvára zázemie (technické a administratívne) pre koordináciu, implementáciu a monitoring PHRSR
2	Aktívni občania – obyvatelia mesta	- aktívny prístup a angažovanosť pri realizácii jednotlivých nástrojov
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	- poradenstvo a spolupráca pri implementácii nástrojov, podľa podielu zapojenia do konkrétneho nástroja
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	- Odborné poradenstvo a spolupráca vedúca k získaniu nenávratných finančných príspevkov
5	Susediace obce v rámci okresu/ regiónu	- spolupráca pri projektoch presahujúcich územie mesta
6	Orgány regionálnej samosprávy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácií nástrojov
7	Orgány štátnej správy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácií nástrojov.

8.3. Záverečná správa

Na základe analýzy vykonanej pre účely tohto dokumentu je zrejmé, že hlavným problémom mesta Medzev je nízky počet podnikateľských príležitostí, či formy samozamestnania v meste, z čoho plynie vysoká miera dochádzky do zamestnania mimo mesta.

Ďalšími problémami sa javia mobilita mladých ľudí, štrukturálna zaostalosť územia a celkový vidiecky charakter územia (čo nie je nutné vnímať vždy len ako negatívum). Uvedené problémy obmedzujú samotné možnosti mesta ovplyvniť svoju východiskovú situáciu. Výrazným progresom pre mesto je však dobudovanie chýbajúcej technickej a sociálnej infraštruktúry.

V rámci predkladaného dokumentu sa bude mesto snažiť o zlepšenie a skvalitnenie stavu občianskej a technickej vybavenosti, čo v dlhodobom horizonte môže pomôcť k vytvoreniu predpokladov pre nárast počtu obyvateľov.

Vypracované súbory nástrojov vo forme tu uvádzaných návrhov projektov, môžu prispieť k novým podnikateľským a investičným príležitostiam mesta spojenými s tvorbou nových pracovných miest v meste.

Podstatné je, aby bolo zachované smerovanie mesta navrhnuté v tomto dokumente, ktoré vzniklo na základe východiskovej situácie (nadväzujúc na výstupy PHRSR 2016 - 2022), na základe definovaných potrieb obyvateľov so zapojením širokej verejnosti a na základe konsenzu všetkých zúčastnených partnerov.

PHRSR nie je fixným dokumentom pre nadchádzajúce obdobie, je možné ho v čase odôvodnene upravovať a aktualizovať. Ak sa do budúcna objaví nová spoločenská potreba, ktorá sa pretaví do nového nástroja PHRSR, teda projektu, bude musieť prejsť štandardizovanou procedúrou prípravy a pripomienkovania, aby sa následne zaradil do aktualizovaného programu.

A aj keď najväčšia váha zodpovednosti pri plánovaní rozvoja mesta sa kladie na čelných predstaviteľov mesta, je na všetkých aktéroch podieľajúcich sa na plánovaní, aby naplnením svojho „balíka úloh“ prispeli k napĺňaniu vytýčených cieľov v snahe zlepšiť kvalitu života obyvateľov mesta Medzev.

9. Využité literárne zdroje

1. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja.
2. Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022.
3. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.
4. Agenda 2030.
5. Partnerská dohoda 2021 – 2027.
6. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - Slovensko 2030.
7. Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 - Stratégia 2030.

10. Prílohy

Príloha č. 1 Vstupné analýzy pre analytickú časť

História mesta

Mesto Medzev leží na východnom Slovensku, neďaleko Košíc, približne vo vzdialenosti 36 km západným smerom. Južne od prameňa potoka Bodvy a pri vchode do doliny, ktorou Bodva preteká. Medzev bol založený ako najjužnejšie osídlenie nemeckých kolonistov na východnom Slovensku.

Po tatárskom nájazde, bola časť Európy kde teraz spoločne žijeme, spustošenou krajinou, s decimovaným obyvateľstvom. To bol dôvod, že v tej dobe uhorský kráľ Béla IV. v roku 1241 povolal prostredníctvom svojich poslov, zo západnej Európy takzvaných kolonistov. Takto došlo k osídleniu našimi predkami prostredia okolia Medzeva, boli to baníci, hutníci, kováči, aj iní remeselníci, a samozrejme aj ľudia, ktorí sa zaoberali poľnohospodárstvom. Medzev bol teda založený nemeckými a flámskymi kolonistami.

Prvé osídlenie sa uskutočnilo severozápadne od terajšieho Medzeva v oblasti s názvom Dörfel, v slovenskom preklade to znamená Dedinka. Pravdepodobne z dôvodu nedostatku vody sa neskoršie osídlenie presťahovalo južnejšie do údolia, zvaného Grund. Z tohto presídlenia neskoršie vznikla najstaršia ulica, dnešná ulica Grunt, čo v preklade do slovenčiny znamená základ. Pôvodné obyvateľstvo hovorí ešte aj dnes v prevažnej väčšine nemeckým nárečím „mantakisch“, resp. „po mantácky“ a sami sa označujú za „Mantaken“, teda „Mantáci“. Prvá nepriama písomná zmienka o osídlení okolia a oblasti Medzeva pochádza z roku 1272 vo forme písomnosti o zneužití lesa obyvateľmi baníckej osady. Najstaršia priama písomná zmienka, kde je Medzev spomenutý už ako usadlosť je z roku 1359, v súvislosti s reambuláciou hraníc Jasovského kláštora. V 14. storočí sa uskutočnila druhá vlna osídlenia Medzeva. Táto vlna prináša odborníkov, ktorí vedeli konštruovať a stavať hámre poháňané vodným kolesom. Toto obdobie sa považuje za obdobie, kedy boli založené základy kováčstva v Medzeve. Kováčske remeslo sa ako rodinný majetok dedilo z pokolenia na pokolenie. Z roku 1366 sa zachovala listina o povolení výstavby troch vodných kováčskych hámrov. Medzev sa v podstate preslávil výrobou kovaného náradia, určeného najmä na ručné poľnohospodárske práce. Medzevčania vyrábali tento tovar nielen pre vlastnú potrebu, ale zásobovali počnúc od najbližšieho okolia, po územie terajšieho Maďarska ako aj Balkán. Dôsledkom tejto obchodnej aktivity bolo, že Medzevčania bežne ovládali aspoň tri jazyky - nemecky, maďarsky a slovensky. Kováčske remeslo, dôsledkom veľkého hluku pri práci v hámroch, prinieslo so sebou aj jednu neplechu, chorobu a to nedoslýchavosť. Preto pri obchodných jednaniach na trhoch, buď z dôvodu hluchoty alebo aj nedokonalého ovládania cudzej reči sa obvykle jeden druhého pýtali:

„Bos mánta?“ slovensky sa to dá voľne preložiť ako „Čo hovorí?“ alebo „Akú mienku má?“ myslí sa tu na zákazníka. Na tieto slová spozornelo okolie a tak sa Medzevčania stali Mantákmi. Tu je potrebné podotknúť, že toto je jedna z viacerých verzií vzniku tohto pomenovania. V súvislosti s remeslami a pracovnými príležitosťami je potrebné ešte spomenúť, že sa Medzevčania na základe deľby práce rozdelili na dve veľké skupiny. Prvú skupinu vytvorili kováči a druhú tí ktorí sa zaoberali poľnohospodárstvom. Toto je badať aj na osídlení. Kováči sa sústredili v časti nazývanej Önta Metzenseife, slovensky v Nižnom Medzeve, gazdovia a poľnohospodári v časti nazývanej Öbedaf, vo voľnom preklade do slovenčiny vo Vyšnom Medzeve. V roku 1430 mal Medzev už dva kostoly a to bol aj rok rozdelenia farností Medzeva na Nižný a Vyšný Medzev. Medzevčan barón Gregórius Sorger, ktorý bol biskupom v Sedmohradsku, financoval roku 1732 prestavbu kostola v Nižnom Medzeve do terajšej podoby. Hámorníctvo dosiahlo svoj vrchol v roku 1890, kedy v Medzeve pracovalo 109 hámrov s 198 ohniskami. Pri každom ohnisku pracoval majster a pomocník. To znamená že hámre v Medzeve zamestnávali 396 robotníkov priamo. Na vtedajšiu dobu to predstavovalo ohromný hospodársky potenciál. Roku 1639 bol založený kováčsky cech, čo veľmi pomohlo Medzevu. Kráľ Ferdinand III. poskytol právo v Medzeve každý týždeň usporiadať trhy a raz do roka župný trh. V roku 1664 boli následne založené cechy pivovarnícky, obuvnícky, krajčírsky a kožušnícky. V roku 1697 bol Medzev vyhlásený za slobodné kráľovské mesto. Pretože sa Medzev nachádzal na území spravovanom Jasovskými premonštrátmi, boli opakovane napádané práva Medzevčanov. Tieto nezhody vyústili do takej miery, že obyvatelia Nižného Medzeva začali konvertovať k evanjelikom. V tomto období to bol vážny politický problém, ktorý bolo potrebné vyriešiť. Vyriešilo sa to veľmi diplomaticky. Košická diecéza prisľúbila, zachovať všetky práva Nižného Medzeva, ak zostanú katolíkmi. V neskorších dobách, kedy sa Vyšný a Nižný Medzev opäť spojili, vznikla zvláštna situácia, keď v jednom meste boli dve farnosti pod krídlami dvoch diecéz košickej a rožňavskej. V rokoch 1622, 1709 a 1711 bolo obyvateľstvo Medzeva veľmi zdecimované dôsledkom morových epidémii. V tejto súvislosti bol postavený aj Morový stĺp na námestí pred kostolom. Ako zaujímavosť možno uviesť, že prvá škola bola v Nižnom Medzeve postavená až roku 1752, dovtedy dochádzali deti do školy do Vyšného Medzeva. Pošta bola otvorená v roku 1846 a Cserehátska banka v roku 1870. Roku 1894 bola dokončená stavba železničnej trate z Moldavy nad Bodvou do Medzeva. Medzevské hámre boli roztrúsené v jednotlivých údoliach. Kováči vykonávali svoju prácu v prírode a relatívne boli svojimi vlastnými pánmi na svojom pracovisku. Neboli vtesnaný za bránou továrne alebo dielne. Aj v neskoršom období, keď sa objavili majitelia, ktorí vlastnili viaceré hámre, neboli títo vlastníci schopní fyzicky skontrolovať jednotlivých majstrov. Zrodil sa však kontrolný nástroj tzv. Schmietrechnung, slovensky sa to dá preložiť ako „kováčske vyúčtovanie“. Tento ekonomický nástroj nútil kováča k hospodárnosti a výkonu, ako i k udržiavaniu hámra v prevádzky schopnom stave

pri relatívnej samostatnosti majstra. Neskoršie, keď zanikol kováčsky cech, sa postupne vytváralo viacero kováčskych združení a firmy. V roku 1960 došlo opäť ráz k zlúčeniu Nižného a Vyšného Medzeva.

Tento stav pretrval do roku 2000, kedy sa 1. januára opäť Vyšný Medzev odčlenil ako samostatná obec Vyšný Medzev. Dodnes možno túto atraktívnu a doslova majstrovskú prácu obdivovať ešte ako ukážku v zachovanom hámri v Šugovskej doline. Zásluhu na zachovaní historického hámra mesta Medzev v Šugovskej doline má náš bývalý prezident, Rudolf Schuster, pochádzajúci z Medzeva. Počas jeho volebného obdobia bol tento hámor reprezentačným miestom vzácnych návštev. Navštívili ho švédsky kráľ Carl Gustav s manželkou Silviou, monacký princ Albert, prezidenti Ukrajiny, Maďarska, Alžírska, Portugalska, Bulharska, veľvyslanci a generálni konzuli ďalších krajín. Počiatočné kroky niektorých súkromných podnikateľov obnoviť túto technológiu boli žiaľ neúspešné a tak zachovanie kováčskych tradícií Medzeva sú dnes ohrozené.

Medzev, ako to bolo na začiatku spomenuté, leží v údolí horného toku riečky Bodvy. Z troch strán je obklopený malebnými kopcami, bohatými na vzácne lesné plody, flóru a faunu. Cesta vedúca z Jasova cez Medzev do Štósu tvorí prakticky severovýchodnú hranicu Slovenského krasu, oblasť bohatú na prírodné vzácnosti a zaujímavosti, ako aj na významné kultúrne a historické pamiatky. Z toho hľadiska má Medzev ideálnu polohu na turistiku a cestovný ruch. Malebná Šugovská dolina, ale i všetky doliny v okolí Medzeva sú ešte stále vzácnymi oázami ticha a neporušenej prírody. Sú pre nás vzácnymi prírodným bohatstvom a miestami, ktoré ešte stále môžeme objavovať.

Obec s tradičnou železiarskou výrobou, vznikla 1960 zlúčením Nižného a Vyšného Medzeva.

Nižný Medzev - banská obec sa spomína v roku 1359, v rokoch 1366-1370 v zmluve o stavbe 3 železných hámrov. Do 19. storočia patrila prepošstvu v Jasove. Voči zemepánom si obyvatelia museli brániť banské výsady. V roku 1399 sa ich zastal kráľ Žigmund, v 15. storočí sa zúčastnili s Košičanmi a Jiskrovým vojskom na obliehaní kláštora. Výsledkom trvalej opozície voči kláštoru boli kontrakty 1614, 1648, 1661, 1699, 1758, ktoré vymedzovali vzájomné vzťahy. V roku 1618 sa stala obec poddanským mestečkom. V roku 1828 mala 418 domov a 3424 obyvateľov. Okrem baníctva a hámorníctva sa zaoberali poľnohospodárstvom a spracovaním kože. V roku 1639 potvrdil cisár cechové artikuly pre kováčov, obuvníkov, stolárov a zámočníkov. Tunajší hámorskí kováči vyvážali poľnohospodárske náradie aj do zahraničia. V 19. storočí tu pracovalo 109 hámrov. V roku 1874 vznikla kováčska spoločnosť s 285 členmi. Napriek tomu obyvatelia odchádzali na poľnohospodárske práce na Dolnú zem a mnohí sa vysťahovali do Ameriky. Začiatkom 19. storočia bola v mestečku poštová stanica.

Za I. ČSR (Československej republiky) sa obyvatelia zaoberali baníctvom (Baňa Lucia), pracovali v lesoch, na pílach a v hámroch. Z remesiel sa rozvinulo najmä garbiarstvo, súkeníctvo a krajčírstvo. V rokoch 1943-45 pôsobili na okolí partizánske skupiny. Po roku 1945 odsunuli obyvateľov nemeckej národnosti.

Názvy - 1359 Meschenseuph, 1376 Mechenzeyfe, 1383 Mechenzeufe, 1397 Meczenseyfen, 1407 Mechenzewph, 1427 Alsow-Mechensef, 1630 Also Meczenzeff, 1773 Nizny Meczenziff, 1920 Nižný Medzev. Po maďarsky sa obec nazývala Alsómecenzéf.

Vyšný Medzev – obec doložená v roku 1427 patrila premonštrátom v Jasove. V roku 1427 mala 28 port. Od roku 1628 sa vyvíjala ako zemepánske mestečko. Obyvatelia sa zaoberali baníctvom, pálením uhlia, výrobou šindľov a poľnohospodárstvom. V roku 1828 mala obec 220 domov a 1938 obyvateľov. Obyvatelia popri baníctve pracovali v lesoch, na pílach a v hámroch. V rokoch 1943-45 pôsobili v okolí partizánske skupiny. Po oslobodení odsunuli obyvateľov nemeckej národnosti.

Názvy - 1427 Felsew-Meczenszéf, 1630 Felseo Meczenzeff, 1773 Wissny Meczenziff, 1920 Vyšný Medzev. Po maďarsky sa obec nazývala Felsomecenzéf.

Obec patrila pod Abovsko-turniansku župu, okres Moldava nad Bodvou, Košický kraj. Po roku 1960 sa obec začlenila pod okres Košice – vidiek, Východoslovenský kraj.

Časová os

1272 – prvá nepriama písomná zmienka o meste

1359 – prvá priama písomná zmienka o meste

1366 – listina povoľujúca výstavbu 3 vodných hámrov

1639 – založenie kováčskeho cechu

1697 – vyhlásenie mesta za slobodné kráľovské mesto

1890 – najväčší rozkvet hámorníctva

1894 – výstavba železničnej trate Moldava nad Bodvou – Medzev

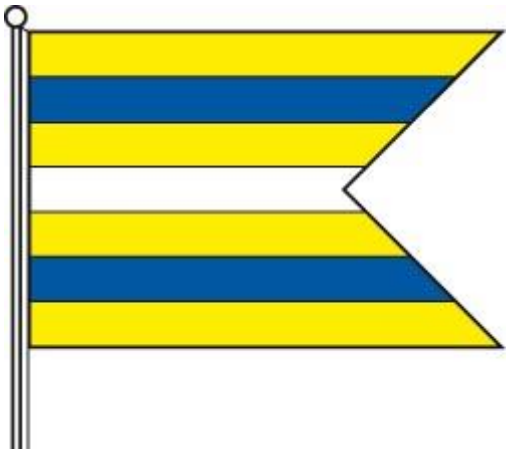
2000 – rozdelenie Medzeva na obec Vyšný Medzev a mesto Medzev

Symboly mesta

Erb mesta

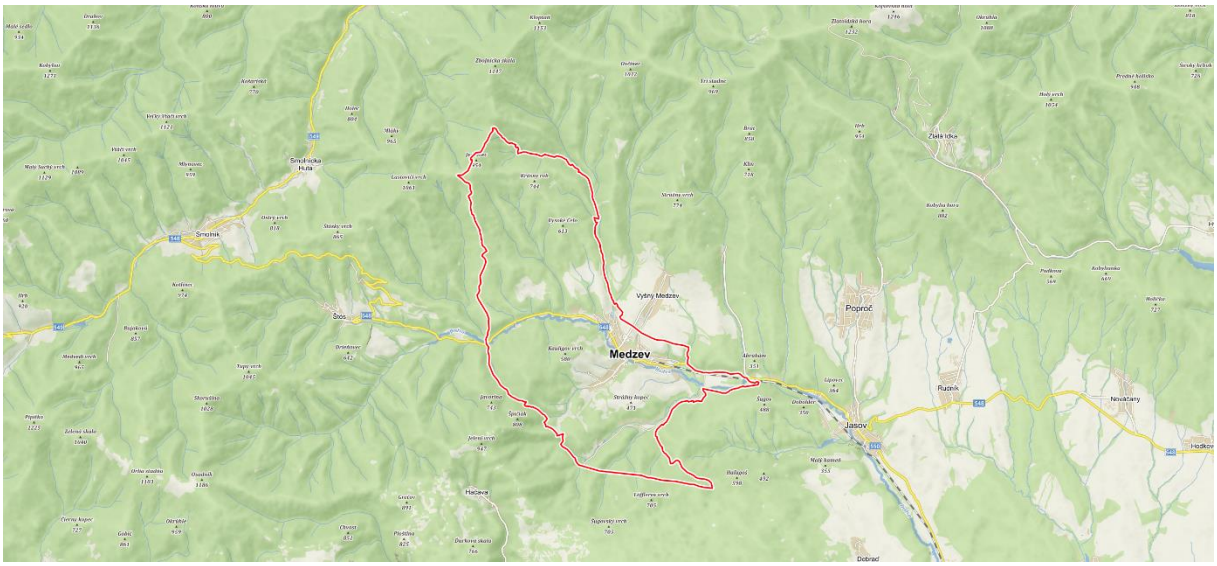

Vlajka mesta

Územie mesta

Katastrálne územie mesta Medzev sa rozprestiera v Košickom samosprávnom kraji. Mesto Medzev s rozlohou 3 186 ha patrí do okresu Košice – okolie, ktorý je so svojou rozlohou 1 541 km² druhým najväčším okresom na Slovensku. Okres Košice – okolie sa nachádza na juhovýchode Slovenska a susedí s 9 okresmi. Mesto Medzev sa nachádza približne 36 km od významného mesta Košice. Mesto Medzev leží na juhovýchodných svahoch Slovenského rudohoria v doline Bodvy. Pahorkatinný až vrchovinný povrch chotára tvoria fylity a vápence. Okolo mesta je odlesnený, inde väčšinou bukový les. Okolo Šugovského potoka a Zlatnej je mnoho drobných jazierok – pozostatkov po starých hámroch.

Graficky znázornená poloha mesta Medzev

Klimatické podmienky sú ovplyvňované kontinuálnym charakterom podnebia. Klíma v regióne je teplá a mierne vlhká. Zeleň patrí medzi rozhodujúce činitele ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia. Najviac zelene v meste tvoria parkovo upravené plochy a pomerne veľkú časť tvoria aj plochy lemujúce komunikácie.

V katastrálnom území mesta vysoko prevláda nepoľnohospodárska pôda, poľnohospodárska pôda predstavuje takmer 30% z celkovej výmery pôdneho fondu mesta, pričom prevažujú trvalé trávnaté porasty a orná pôda. Mestské lesy sa nachádzajú na hraniciach dvoch významných pohorí Slovenska a to národný park Slovenský kras a Slovenské rudohorie. V drevinovom zložení u listnatých drevín prevažuje buk lesný a dub zimný, u ihličnatých jedľa biela. Okrem toho sa tu vyskytujú breza, jelša, lipa, hrab, smrek, borovica.

Rastlinstvo je na území a v okolí mesta Medzev pomerne pestré, väčšinu územia pokrývajú lesy. Charakteristickým prvkom tunajšej prírody sú svahové a vrcholové lúky, sú to spravidla nehnojené lúky v nadmorských výškach nad 600 m.n.m.. Druhý typ lúk sa nachádza na plochých hrebeňových chrbtoch Volovských vrchov. Zarastanie týchto plôch lesnými drevinami, vzhľadom na husté porasty maliny a vresu obyčajného bolo pomalé, avšak v poslednom období citeľné. Takmer na celom území nechýba brusnica čučoriedková a brusnica obyčajná. Ochranársku pozornosť si zasluhuje kosatec sibírsky, ktorý rastie na horských lúkach medzi Mníškom nad Hnilcom a Medzevom. V oblastiach Slovenského krasu rastie poniklec slovenský a veternica lesná.

Zo živočíchov sa tu vyskytuje modlivka zelená, roháč obyčajný, zo stavovcov napríklad salamandra škvrnitá, mlok vrchovský a mlok karpatský. Z plazov je to napríklad jašterica zelená, slepúch lámavý, jašterica múrová, užovka stromová. Z triedy vtákov sa tu vyskytuje vzácny a chránený bocian čierny, z dravcov sokolie, orlie a sovie druhy. Z triedy cicavcov tu žijú rôzne druhy netopierov, plch hôrny, obyčajný a pĺšik lieskový. Mäsožravce zastupuje lasica obyčajná, hranostaj obyčajný, jazvec obyčajný, kuna lesná, skalná, mačka divá, líška obyčajná rys, ostrovid, vlk obyčajný, medveď hnedý. Poľovnú raticovú zver zastupuje jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá. Okrem živočíšnych spoločenstiev lesných biotopov sú tu zastúpené v menšej miere aj spoločenstvá ako zajac poľný, chrček roľný, bažant obyčajný a ďalšie. Pestrú paletu druhov opisovanej oblasti dopĺňajú spoločenstvá živočíchov žijúcich na miestach ľudského obydlia.

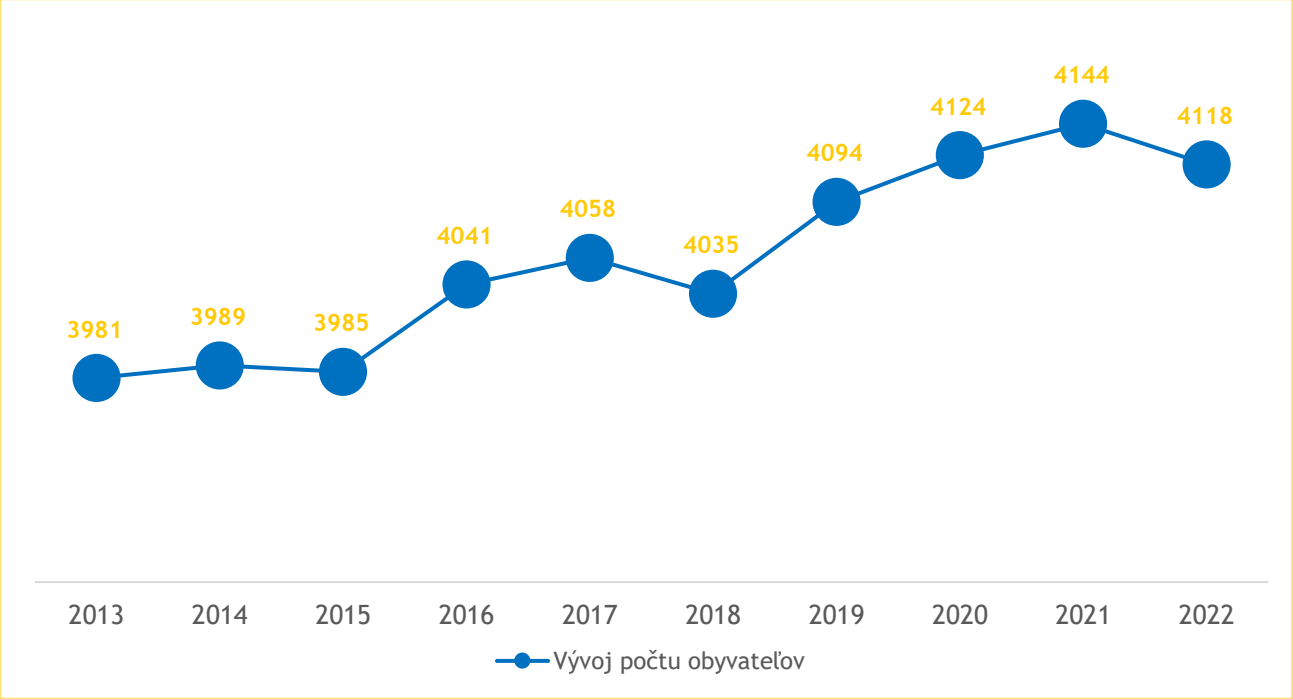
Demografické údaje mesta

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov. V sledovanom obdobím (2013 – 2022) počet obyvateľov vykazuje rastúci i klesajúci trend vývoja. Celkový počet obyvateľov mesta v roku 2022 bol 4 118.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v meste v období od 2013 do 2022

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet obyvateľov	3981	3989	3985	4041	4058	4035	4094	4124	4144	4118
počet narodených	35	47	59	48	53	56	57	45	69	49
počet zomrelých	34	37	26	40	28	33	36	35	53	45
migračný prírastok/úbytok	46/34	35/36	34/49	46/33	36/47	37/54	60/51	56/33	41/41	46/54

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

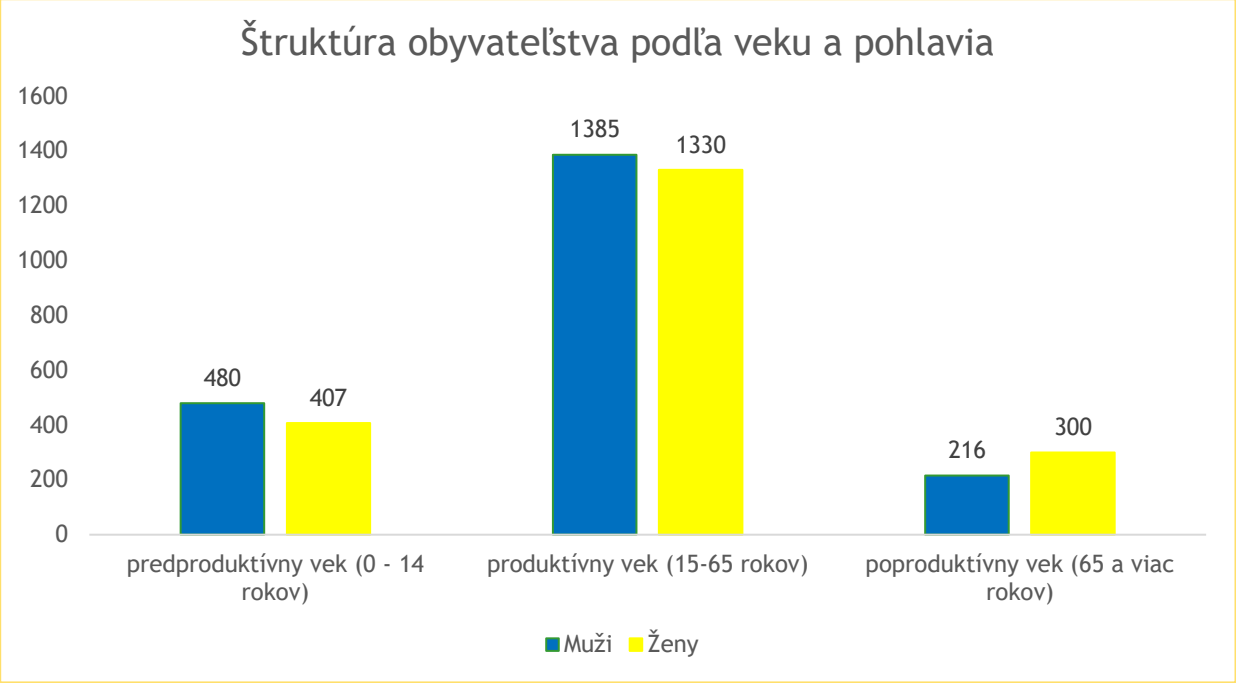
Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15-65 rokov) konkrétne 2 715 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v poproduktívnom veku, a to 516 obyvateľov.

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	480	407	887
produktívny vek (15-65 rokov)	1385	1330	2715
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	216	300	516

Zdroj: mesto, Štatistický úrad SR

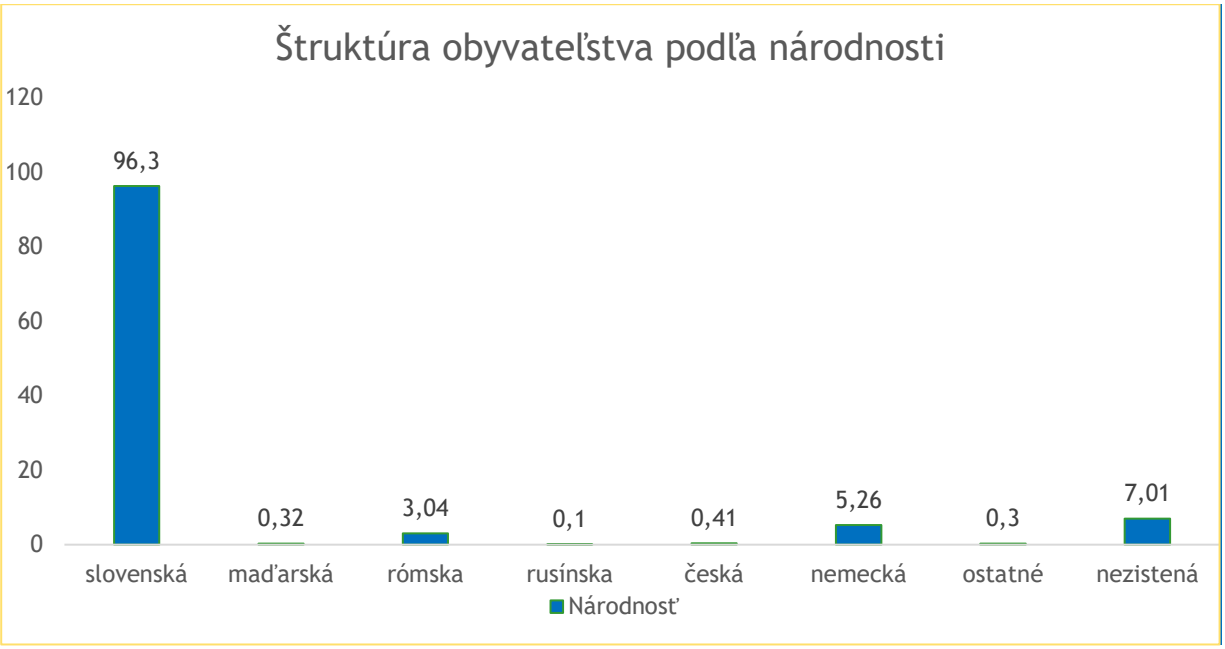
Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostného zloženia výrazne prevláda slovenská národnosť, nakoľko 82,83% obyvateľov sa hlási práve k tejto národnosti.

Tabuľka 3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
slovenská	3402	82,83
maďarská	43	1,05
rómska	125	3,04
rusínska	4	0,1
česká	17	0,41
nemecká	216	5,26
ostatné	12	0,3
nezistená	288	7,01

Zdroj: mesto, Štatistický úrad SR

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V meste má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 79,96%.

Tabuľka 4 Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

NÁBOŽENSTVO	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
rímskokatolícka cirkev	2284	55,61
gréckokatolícka cirkev	78	1,9
evanjelická cirkev augsburského vyznania	43	1,05
reformovaná kresťanská cirkev	25	0,61
pravoslávna cirkev	5	0,12
kresťanské zbory	23	0,56
nezistené vyznanie/cirkev	353	8,59
bez vyznania	1296	31,56

Zdroj: mesto, Štatistický úrad SR

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

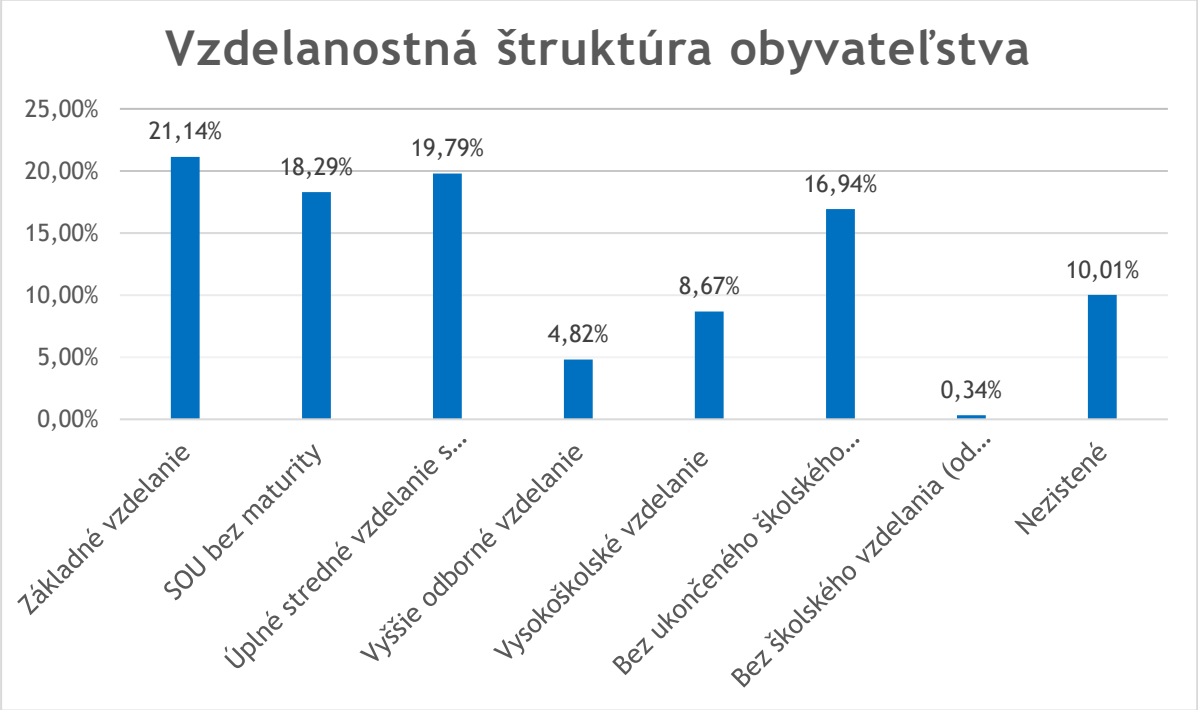
Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v meste má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
Základné vzdelanie	868	21,14
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie - bez maturity	751	18,29

Úplné stredné vzdelanie - s maturitou	813	19,79
Vyššie odborné vzdelanie	198	4,82
Vysokoškolské vzdelanie	356	8,67
Bez ukončeného vzdelania (0-14r.)	696	16,94
Bez školského vzdelania (od 15 r. a viac)	14	0,34
Nezistené	411	10,01

Zdroj: mesto, Štatistický úrad SR

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaraďujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v meste je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v meste nezamestnaných

a pod.. Nezamestnanosť v meste je na úrovni 6,33%. Ľudský potenciál mesta pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Tabuľka 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva

EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
Pracujúci (okrem dôchodcov)	1310	31,9
Pracujúci dôchodca	144	3,51
Osoba na materskej dovolenke	9	0,22
Osoba na rodičovskej dovolenke	25	0,61
Nezamestnaný	260	6,33
Žiak SŠ	124	3,02
Študent VŠ	42	1,02
Osoba v domácnosti	386	9,4
Dôchodca	658	16,02
Príjemca kapitálových príjmov	6	0,15
Žiak ZŠ	564	13,73
Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	401	9,76
Iná	17	0,41
Nezistené	161	3,92

Zdroj: mesto, Štatistický úrad SR

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v meste Medzev býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 630. Rodinné domy sú v dobrom stave. V meste sa nachádza 31 bytových domov.

Tabuľka 7 Bytová/domová štruktúra

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
trvalo obývané rodinné domy	630
trvalo obývané bytové domy	31
Neobývané domy	275
CELKOM	**936**

Zdroj: mesto, Štatistický úrad SR

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v meste charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život mesta. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom mesta, veľkosťou mesta, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. V rámci administratívnych budov sa v meste nachádza mestský úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov mesta.

Tabuľka 8 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť v meste	ÁNO/NIE
Kultúrny dom	áno
Dom smútku	áno
Cintorín	áno
Kostol	áno
Materská škola	áno
Základná škola	áno
Stredná škola	áno
Základná umelecká škola	áno

Školské ihrisko	áno
Futbalové ihrisko	áno
Ihriská (iné)	áno
Športová hala	nie
Telocvičňa	áno
Kúpalisko (umelé, prírodné)	áno
Zimný štadión (otvorený, krytý)	nie
Domov dôchodcov	áno
Knižnica	áno
Pošta	áno
Hotely, motely, penzión	áno
Turistické ubytovne	nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	áno – Doškoľovacie stredisko U. S. Steel Košice, s.r.o.
Pohostinstvo	áno
Obchod, predajne	áno
Hasičská zbrojnica	áno
Zdravotné stredisko	áno
Mestský rozhlas	áno
Kino	nie
Lekáreň	áno
Hvezdáreň	áno
Múzeum	áno

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Kultúra

Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplýva na sociálno-kultúrny rozvoj mesta a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov mesta. Rozvoj spoločenského života v meste podporujú rôzne podujatia. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia mesto Medzev má zriadené kultúrne stredisko s knižnicou. V meste sa organizujú rôzne významné kultúrno-spoločenské podujatia. V meste pôsobí niekoľko spevokolov a dychovka. Mesto v spolupráci s KNS na Slovensku každoročne organizuje oslavy Dni mesta Medzev, ktorých súčasťou je aj festival

kultúry národnostných menšín s medzinárodnou účasťou, Hámornícky polmaratón, preteky inline korčuliarov a detské preteky v behu - Hámorníček.

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V meste Medzev sa nachádza zariadenie zdravotnej starostlivosti. Obyvatelia mesta majú k dispozícii ambulanciu praktického lekára, pediatra a stomatológa. V tejto budove je zriadená aj lekáreň. Obyvatelia majú v zdravotnom stredisku aj možnosť rehabilitácie. Za odbornými vyšetreniami obyvatelia mesta dochádzajú do blízkeho mesta Moldava nad Bodvou, Nemocnice s poliklinikou v Šaci a priamo do Košíc.

Sociálne služby zabezpečuje mesto prostredníctvom opatrovateľskej služby pre starších, nevládnych a inak odkázaných obyvateľov, okrem toho je mesto osobitným príjemcom prídavkov na deti. V meste sa nachádzajú 2 domovy seniorov, ktorého zriaďovateľom je subjekt z neverejného sektora. V meste pôsobí organizácia Červený kríž a Združenie za sociálnu reformu vyvíjajúce svoju činnosť na území mesta. Ďalšie sociálne služby môžu obyvatelia mesta využívať v blízkych obciach alebo mestách Moldava nad Bodvou a Košice.

Školské zariadenia

Na území mesta na Mariánskom námestí sa nachádza materská škola, ktorá má alokované pracovisko na Kováčskej ulici. Materská škola so 4 triedami poskytuje celodennú a poldennú výchovnú starostlivosť deťom vo veku od 2 do 6 rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Alokované pracovisko s 2 triedami sa nachádza priamo v rómskej osade a poskytuje celodennú a poldennú výchovnú starostlivosť rómskym deťom vo veku od 2 do 6 rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou.

V meste sa na Štóskej ulici nachádza základná škola, ktorá má 26 tried a zabezpečuje vyučovanie pre 1. až 9.ročník. V rámci tohto vyučovania sú zriadené 2 špeciálne triedy. V každom ročníku je jedna trieda, ktorá má rozšírené vyučovanie v nemeckom jazyku.

V meste na Kováčskej ulici sa nachádza stredná škola – SOŠA Moldava nad Bodvou, EP Medzev.

Na území mesta Medzev pôsobí aj základná umelecká škola so 4 odbormi: hudobným, výtvarným, literárnym-dramatickým a tanečným. Toto zariadenie umožňuje zmysluplné využitie voľného času detí

v meste a okolitých obcí. ZUŠ je umiestnená v staršom rodinnom dome, ktorý bol zrekonštruovaný za účelom vyučovania vyššie uvedených umeleckých odborov.

V meste sa nachádza aj hvezdáreň, ktorá pripravuje pre verejnosť rôzne podujatia zamerané na astronómiu, zameriava sa na prednášky, besedy, diafonne pásme, videofilmy, pozorovanie Slnka a pozorovanie nočnej oblohy. Činnosť hvezdárne je zameraná aj na propagáciu a šírenie vedeckých poznatkov z odboru astronómie a príbuzných prírodných vied, organizovanie záujmovej činnosti detí a mládeže, poskytovanie poradenskej a metodickej pomoci školám, astronomickým a iným prírodovedným krúžkom, organizáciám i jednotlivcom.

Športové zariadenia

V rámci športového vyžitia majú obyvatelia mesta, predovšetkým deti a mládež možnosť využívať niekoľko športových zariadení, a to futbalové ihrisko, volejbalové a hádzanárske ihriská, telocvičňu, a multifunkčné ihrisko v ZŠ, streetbalové ihrisko a detské ihrisko na Sídlisku Mladosť, tenisový kurt, kúpalisko, areál Ranča Šugov, kde je možnosť jazdy na koni.

V meste pôsobí Mestský futbalový klub a Miestna organizácia zväzu rybárov na Slovensku a Stolnotenisový oddiel. Mesto pre svojich obyvateľov každoročne organizuje množstvo športových podujatí.

Služby

Mesto má obchodnú a obslužnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny, rozličný a drogériový tovar. V oblasti služieb je pohostinstvo a denný bar. Obchodná sieť a služby v súčasnosti postačujú primerane potrebám obyvateľstva. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v neďalekom krajskom meste. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej štruktúry ako aj s rozšírením služieb.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

V meste sa nachádza viacero cenných kultúrno-historických pamiatok.
Bývalá mestská časť mesta Medzev, Nižný Medzev bola v roku 1995 vyhlásená za pamiatkovú zónu mestského typu. V meste Medzev sa v súčasnosti nachádza 18 národných pamiatok, z toho 11 sa nachádza priamo v pamiatkovej zóne a 7 mimo územia pamiatkovej zóny.

Pamiatková zóna mesta

Pamiatkovú zónu tvorí centrum mesta (**Mariánske námestie**) a jej priľahlé ulice.
Mariánske námestie a ulice **Štóska** a **Kováčska** majú charakter pôvodnej mestskej radovej zástavby. **Ulica Grunt** má na rozdiel od centra mesta charakter potočnej radovej dediny, ktorú tvoria pôvodné ľudové domy z konca 19. storočia a začiatku 20. storočia.

Kostol narodenia Panny Márie

Pôvodne gotický kostol zo začiatku 15. storočia sa nachádza priamo v centre na Mariánskom námestí v Medzeve. Prvá „baroková“ prestavba na kostole bola v rokoch 1732 až 1735. V roku 1891 kostol zachvátil veľký požiar, po ktorom nastali ďalšie stavebné úpravy. Prestavby mali za následok, že z gotiky sa zachovalo len polygonálne presbytérium zo začiatku 15. storočia a vzácna kamenná gotická krstiteľnica. Veža v stredoveku nebola súčasťou kostola. Tá sa stala súčasťou kostola v 18. storočí, kedy bola obklopená bočnými prístavbami. Pri reštaurovaní na konci 19. storočia vežu ešte doplnili drevenou neorenesančnou pavlačou a zastrešili laternovou kupolou, ktorú uzatvára vysoký ihlan. Najstaršou súčasťou interiéru tejto dominanty mesta je kamenná krstiteľnica z konca 17. storočia a fresky dvanástich apoštolov na chóre.

Barokový Morový stĺp Panny Márie a Immaculaty sa nachádza v historickom centre mesta. Tvorí jednu z dominánt centrálneho námestia na **Mariánskom námestí**. Autor Morového stĺpu je neznámy. Morový stĺp bol postavený v prvej polovici 18.storočia na pamiatku morovej epidémie, ktorá mesto a okolie postihla v 17. storočí. V roku 1967 bol vyhlásený za **Národnú kultúrnu pamiatku**. Jeho celková výška je 7,50 m. Morový stĺp tvorí stĺp kruhového prierezu ukončeného na vrchole jednoduchým oblým prstencom, ktorý je osadený na hlavici podstavca. Na podstavci sú umiestnené sochy **sv. Rochusa**, **sv. Floriána** a **sv. Jána Nepomuckého**. V strednej časti podstavca je vytesaný latinský nápis s dátumom renovácie. Na vrchole stĺpa je umiestnená socha Panny Márie Immaculaty.

Morový stĺp aj so sochami boli renovované v roku 1907, o čom svedčí latinský nápis na čelnej strane podstavca stĺpa. Posledná renovácia Morového stĺpa prebehla v roku 2009.

Vodné hámre

Vodné hámre boli stavané pri vodných tokoch, kde využitím energie tečúcej vody boli poháňané kováčske buchary, dúchadlá a mechy na fúkanie vzduchu do pecí. Vodný hámor je historické zariadenie alebo dielňa určené na spracovanie kovov, ocele a železa. Vodné hámre boli stavané pri vodných tokoch, kde využitím energie tečúcej vody boli poháňané kováčske buchary, dúchadlá a mechy na fúkanie vzduchu do pecí. Prvé hámre v Medzeve tu už boli v 14. storočí. V Šugovskej doline vznikli prvé 3 hámre už koncom 14.storočia. Cech medzevských kováčov je známy už v 17. storočí, pričom v 19.storočí tu bolo okolo 100 hámrov. V Šugovskej doline stálo v minulosti viac ako 15 hámrov, väčšina už zanikla. Niektoré hámre v Šugovskej doline a v meste Medzev sú po rekonštrukcii a sú aj funkčné. Dnes slúžia k muzeálnym účelom.

Slovenské technické múzeum v Košiciach má pod správou tzv. **Tischlerov hámor**, ktorý bol odkúpený v roku 1967 a následne rekonštruovaný. Hámor je v dnešnej dobe technickou pamiatkou a muzeálnou expozíciou. Jedná sa o dreveno-kamennú stavbu z 19.storočia. Ďalšie sprístupnené hámre – **Bröstlov hámor** v **Zlatnej doline** na **Zlatnom potoku** (aj dnes vyrába náradie tradičnými technikami), **Antlov hámor**, ktorý sa nachádza v doline **Humel**, na potoku **Pivring** sa nachádza **Göblov hámor.** V Šugovskej doline sa nachádzajú **Schmiedlov hámor** a **Pöhlov hámor** (funkčný). Viktória hámor je dnes v súkromnom vlastníctve a zaoberá sa výrobou a predajom výrobkov z kovu.

Hámor v Medzeve – Tischlerov hámor

Hámor STM v meste Medzev nazývaný tiež aj ako Tischlerov hámor je typom jednokladivového dvojohniskového hámra. Budova hámra je kombinovaná stavba z kameňa a dreva pochádzajúci z druhej polovice 19. storočia. Pôvodne tzv. Tischlerov hámor je dnes expozíciou technického múzea. Budova hámra je kombinovaná stavba z kameňa a dreva pochádzajúci z druhej polovice 19. storočia. Nakoľko sa nachádza v centre mestečka Medzev, volali ho aj mestský hámor. Prívod vody na koleso je dokladom jeho archaického charakteru. Od roku 1967 je vlastníctvom Technického múzea Košice, ktoré ho rekonštruovalo a tiež aj v roku 2010. Hámor a jeho technické vybavenie je národná kultúrna pamiatka.

Ľudová architektúra

Pre medzevské ľudové domy je typické, že domy mali v prednej časti tri niekedy aj štyri okná, čo všeobecne charakteristické nemecké osídlenie.

Okolie mesta

Pre turistov môžu byť lákadlom náučné chodníky v Šugovskej doline, Doline Pivring, či lokalita Grunt. Turistickou zaujímavosťou sú neďaleké **kúpele Štós**, ktoré sa nachádzajú západne od Medzeva.

V blízkosti mesta Medzev sa nachádza svah, ktorý predstavuje veľmi dobrý základ rozvoja strediska zimných športov v blízkosti mesta a s následným prepojením s kúpeľmi Štós a zariadeniami v Šugovskej doline, a teda možnosť vybudovania regionálne významného celoročného strediska cestovného ruchu v blízkosti mesta. V bezprostrednej väzbe na mesto sa nachádza Národný park Slovenský kras s chránenými útvarmi a časťami prírody charakterizovanými ako kultivovaná a urbanizovaná prírodná krajina s výraznými estetickými a biologickými prvkami prírody.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v meste.

Tabuľka 9 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je dobrý, avšak niektoré úseky si vyžadujú dobudovanie a komplexnú rekonštrukciu.
Chodníky	Stav chodníkov je dobrý, avšak je potrebné osadiť ďalšie úseky chodníkov.
Železničná stanica	V meste je zriadená, v súčasnosti nie je funkčná.
Autobusová zástavka	V meste sa nachádzajú 3 autobusové zastávky, ktoré si vyžadujú modernizáciu.
Vodovod	Mesto má vybudovaná vodovod.
Kanalizácia	V meste je vybudovaná kanalizácia.

Čistička odpadových vôd	V meste je vybudovaná ČOV.
Rozvod plynu	Mesto je plynofikované.
Zásobovanie teplom (vykurovanie, teplá, voda)	Vykurovanie a teplá voda sú v meste na sídlisku Mladosť riešené centrálne, pričom sa využíva zdroj a zariadenie na výrobu tepla - drevoštiepka. Zásobovanie teplom v ostatných častiach mesta je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Mesto je zásobované elektrickou energiou z distribučných trafostaníc. Nízke napätia je väčšine centra mesta a na sídlisku Mladosť kabelizovaná v zemi. V ostatných častiach mesta je vedenie izolované, či tvorené AlFe vodičmi. V ostatných rokoch došlo k výmene trafostaníc, či kabelizácii VN vedenia. Zo strany distribútora elektrickej energie by bolo vhodná rekonštrukcia strešníkovej siete a následná kabelizácia zvyšnej časti Mariánskeho námestia cca. 100m.
Verejné osvetlenie	Väčšia časť mesta je osvetlená výbojkovými svietidlami, pričom vo väčšine už boli vymenené pôvodné výbojky za LED trubice. Svietenie však nepostačuje základným štandardom osvetlenia. V časti mesta ul. Grunt, bolo verejné osvetlenie kompletne rekonštruované, za nové LED svietidlá, ktoré spĺňajú najnovšie požiadavky na osvetlenie. Mesto má záujem o postupnú výmenu (rozvádzače, stožiare, káble, LED svietidlá atď.) a rozšírenie sústavy osvetlenia.

Pokrytie mobilných operátorov	Orange Slovensko, Slovak Telekom, O2 Slovakia, 4ka
Optická sieť na pripojenie internetu	Mesto disponuje optickou sieťou. Spoločnosť VSD buduje viacúčelovú optickú sieť na svojich podperných bodoch nízkeho napätia. Spoločnosť ALTERNET, s.r.o. poskytuje dátové služby prostredníctvom káblovej siete.

Zdroj: mesto, vlastné spracovanie

Odpadové hospodárstvo

Na území mesta vzniká hlavne komunálny odpad a biologicky rozložiteľný komunálny odpad z domácností, z verejných priestranstiev. Mesto zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V meste sa nenachádza zberný dvor. Mesto disponuje kompostoviskom**.** Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Mesto neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaže.

Mestský úrad v Medzeve
Štóska 6, 044 25 Medzev
www.medzev.sk